

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Факультет історії та міжнародних відносин
Кафедра бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ

**ЩОДО НАПИСАННЯ, ОФОРМЛЕННЯ ТА ЗАХИСТУ
КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА**

**для студентів денної форми навчання
зі спеціальності 073 «Менеджмент»
(освітньо-професійна програма «Бізнес-адміністрування»)**

Методичні рекомендації щодо написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи магістра для студентів галузі знань 07 «Управління та адміністрування», спеціальність 073 «Менеджмент» (освітня програма «Бізнес-адміністрування») / Уклад.: О.М. Дюгованець, В.П. Федурця. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2023. 79 с.

УКЛАДАЧІ:

Дюгованець Олеся Михайлівна – к.е.н., доцент, доцент кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

Федурця Василь Петрович – к.е.н., доцент, доцент кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

РЕЦЕНЗЕНТИ:

Готра Вікторія Вікторівна – д.е.н., проф., професор кафедри економіки та підприємництва

Кунинець Євген Павлович – к.т.н, президент фірми «ЕНО Меблі Лтд».

У методичних рекомендаціях визначено загальні вимоги щодо змісту, структури, оформлення та захисту кваліфікаційних робіт здобувачів вищої освіти освітнього ступеня «МАГІСТР» за спеціальністю 073 «Менеджмент» ОП «Бізнес-адміністрування».

Методичні рекомендації щодо написання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи магістра зі спеціальності 073 Менеджмент ОП «Бізнес-адміністрування» сформовано у відповідності до «Положення про дипломну роботу (проект)», затвердженого Вченою радою ДВНЗ «УжНУ» (протокол №14 від 13.12.2016) на основі ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

Методичні рекомендації розглянуто та затверджено на засіданні кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту факультету історії та міжнародних відносин, протокол № 9 від 28 червня 2023 року.

Схвалено методичною комісією факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ», протокол №8 від 30 червня 2023 року.

© Дюгованець О.М., Федурця В.П., 2023

© ДВНЗ «УжНУ», 2023

ЗМІСТ

ВСТУП	4
1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	8
1.1. Загальні вимоги до написання кваліфікаційної роботи магістра	8
1.2. Основні етапи підготовки та виконання кваліфікаційної роботи	9
1.3. Вибір та затвердження теми роботи	10
1.4. Опрацювання літературних джерел з обраної теми	12
1.5. Складання плану кваліфікаційної роботи	17
2. СТРУКТУРА ТА ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ	18
2.1. Композиція кваліфікаційної роботи магістра	18
2.2. Обґрунтування актуальності теми кваліфікаційної роботи магістра	24
2.3. Формулювання мети й завдань	26
2.4. Визначення об'єкта й предмета дослідження	27
3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	28
3.1. Загальні вимоги	28
3.2. Нумерація сторінок; розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів	29
3.3. Оформлення допоміжних матеріалів	30
3.4. Посилання у тексті	32
3.5. Оформлення додатків	32
4. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ	34
5. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА	35
5.1. Процедура захисту кваліфікаційної роботи	35
5.2. Особливості організації захисту наукової роботи в дистанційному режимі	38
5.3. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи магістра	39
6. СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ, НАУКОВОЇ, НАВЧАЛЬНОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ВИКОРИСТАНИХ ПРИ УКЛАДАННІ	43
ДОДАТКИ	44
Додаток А - Рекомендована тематика кваліфікаційних робіт магістра	44
Додаток Б - Форма заяви студента на виконання кваліфікаційної роботи	48
Додаток В - Приклад оформлення завдання на кваліфікаційну роботу	49
Додаток Г - Приклад оформлення титульної сторінки	51
Додаток Д - Приклад складання анотації	53
Додаток Е - Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи	54
Додаток Ж - Приклад оформлення переліку умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів	55
Додаток З – Приклад оформлення додатків	56
Додаток К - Приклад оформлення вступу до кваліфікаційної роботи	57
Додаток Л - Приклад оформлення висновків і рекомендацій	61
Додаток М - Приклад оформлення списку використаних джерел	67
Додаток Н – Приклад відгуку наукового керівника	74
Додаток О – Приклад рецензії на кваліфікаційну роботу магістра	76
Додаток П - Приклад оформлення подання Голові Екзаменаційної комісії	77

ВСТУП

Відповідно до Закону України «Про вищу освіту» *магістр* - це освітній ступінь, що здобувається на другому рівні вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти (науковою установою) у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти відповідної освітньої програми.

Атестація випускника освітньо-професійної програми «Бізнес-адміністрування» спеціальності 073 «Менеджмент» щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам освітньої програми здійснюється Екзаменаційною комісією із зазначеної спеціальності після виконання студентами у повному обсязі навчального плану на підставі оцінки рівня знань, умінь та навичок випускників у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи магістра.

Кваліфікаційна робота магістра є одним із найважливіших видів самостійної роботи студента та завершує навчальну та наукову підготовку студента-магістранта в університеті. Вона повинна бути оригінальним, завершеним науковим дослідженням, мати внутрішню єдність та містити сукупність результатів, положень, що пропонуються для публічного захисту.

Кваліфікаційна робота магістра виконується відповідно до вимог щодо наукових досліджень і має засвідчити професійну зрілість випускника, виявити його спеціальну та загальнонаукову підготовку, вміння застосовувати здобуті в університеті знання для розв'язання науково-практичних завдань, здатність до проведення досліджень, систематизації та свідомого засвоєння знань, наявність у її автора навичок наукової роботи.

Кваліфікаційна робота магістра виконується на основі поглибленого вивчення спеціальної вітчизняної та зарубіжної літератури, передового досвіду з обраної теми, а також результатів власних досліджень реального об'єкта з метою вирішення визначених професійних завдань. Зміст роботи можуть становити результати теоретичних та експериментальних досліджень, розробка нових методів і методичних підходів.

Метою написання кваліфікаційної роботи магістра є:

- систематизація, закріплення, розширення теоретичних і практичних знань студента, їх застосування при вирішенні конкретних наукових, науково-дослідних, управлінських і соціальних проблем;
- комплексне дослідження проблем сучасного управління організацією, вибору шляхів удосконалення її діяльності;
- удосконалення навичок самостійної наукової роботи, оволодіння методикою теоретичної, експериментальної та науково-пошукової діяльності, проведення самостійного дослідження (експерименту) при вирішенні наукових проблем;
- діагностика рівня підготовленості студента до практичної професійної або науково-дослідної діяльності;
- набуття досвіду аналізу результатів досліджень, що були отримані, формулювання висновків і положень;
- набуття навичок написання і оформлення наукової праці та отримання досвіду її публічного захисту.

У процесі підготовки і захисту кваліфікаційної роботи магістра студент повинен продемонструвати:

- здатність творчо мислити;
- уміння проводити бібліографічну роботу із залученням сучасних інформаційних технологій;
- здатність формулювати мету дослідження;
- уміння складати техніко-економічне обґрунтування проведення дослідження;
- володіння методами і методиками досліджень, які використовувались у процесі роботи;
- здатність до наукового аналізу отриманих результатів, розробки висновків і положень, уміння аргументовано їх захищати;
- уміння оцінити можливості використання отриманих результатів у науковій та практичній діяльності по компонуванню, плануванню, інжинірингу, реінжинірингу систем управління та бізнес-систем тощо;
- володіння сучасними інформаційними технологіями для здійснення досліджень та оформлення наукової роботи.

Згідно освітньо-професійної програми «Бізнес-адміністрування» за спеціальністю 073 «Менеджмент» другого (магістерського) рівня вищої освіти, галузі знань 07 «Управління та адміністрування» магістр менеджменту при підготовці кваліфікаційної роботи магістра має продемонструвати:

1) *інтегральну компетентність* – здатність розв’язувати складні задачі і проблеми у сфері менеджменту або у процесі навчання, що передбачають проведення досліджень та/або здійснення інновацій за невизначеності умов і вимог.

2) *загальні компетентності*:

- здатність проведення досліджень на відповідному рівні;
- здатність до спілкування з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності);
- навички використання інформаційних та комунікаційних технологій;
- здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети;
- здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів);
- здатність генерувати нові ідеї (креативність);
- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу

3) *спеціальні (фахові) компетентності*:

- здатність обирати та використовувати концепції, методи та інструментарій менеджменту, в тому числі у відповідності до визначених цілей та міжнародних стандартів;
- здатність встановлювати цінності, бачення, місію, цілі та критерії, за якими організація визначає подальші напрями розвитку, розробляти і реалізовувати відповідні стратегії та плани;
- здатність до саморозвитку, навчання впродовж життя та ефективного самоменеджменту;
- здатність до ефективного використання та розвитку ресурсів організації;

- здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління;
- здатність формувати лідерські якості та демонструвати їх в процесі управління людьми;
- здатність розробляти проекти, управляти ними, виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність використовувати психологічні технології роботи з персоналом;
- здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, приймати ефективні управлінські рішення та забезпечувати їх реалізацію;
- здатність до управління організацією та її розвитком.

Виходячи з наведеного під час написання та захисту кваліфікаційної роботи магістра студент повинен продемонструвати *результати навчання*:

- критично осмислювати, вибирати та використовувати необхідний науковий, методичний і аналітичний інструментарій для управління в непередбачуваних умовах;
- ідентифікувати проблеми в організації та обґрунтовувати методи їх вирішення;
- проектувати ефективні системи управління організаціями;
- обґрунтовувати та управляти проектами, генерувати підприємницькі ідеї;
- планувати діяльність організації в стратегічному та тактичному розрізах;
- мати навички прийняття, обґрунтування та забезпечення реалізації управлінських рішень в непередбачуваних умовах, враховуючи вимоги чинного законодавства, етичні міркування та соціальну відповідальність;
- організовувати та здійснювати ефективні комунікації всередині колективу, з представниками різних професійних груп та в міжнародному контексті;
- застосовувати спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи для вирішення задач управління організацією;
- вміти спілкуватись в професійних і наукових колах державною та іноземною мовами;
- демонструвати лідерські навички та вміння працювати у команді, взаємодіяти з людьми, впливати на їх поведінку для вирішення професійних задач;
- забезпечувати особистий професійний розвиток та планування власного часу;
- вміти делегувати повноваження та керівництво організацією (підрозділом);
- вміти планувати і здійснювати інформаційне, методичне, матеріальне, фінансове та кадрове забезпечення організації (підрозділу);

Метою методичних рекомендацій є надання допомоги студентам у вирішенні поставлених задач за змістом та порядком виконання випускних робіт, а також висвітлення процедури захисту та критеріїв оцінювання роботи. В методичних рекомендаціях наводяться загальні вимоги до написання кваліфікаційної роботи магістра; порядок вибору теми кваліфікаційної роботи магістра та рекомендована тематика; композиція кваліфікаційної роботи магістра; обґрунтування студентом актуальності теми дослідження; формулювання мети й

завдань роботи; визначення об'єкта й предмета дослідження; порядок роботи магістранта з бібліографічними джерелами; вивчення студентом літератури та вибору фактичного матеріалу; схема роботи над рукописом; вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи магістра; механізм впровадження результатів дослідження; порядок захисту кваліфікаційної роботи магістра; список рекомендованої літератури та додатки.

Згідно «Положення про академічну доброчесність в ДВНЗ «Ужгородський національний університет»» № 409/01-17 від 03.03.2017 р. кваліфікаційна робота магістра проходить *обов'язкову перевірку на плагіат*. У процесі написання кваліфікаційної роботи магістра студенти зобов'язані дотримуватися правил професійної етики, які виключають наявність плагіату, фальсифікацію даних та хибне цитування першоджерел.

На підставі захисту кваліфікаційної роботи магістра Екзаменаційна комісія (ЕК) вирішує питання про присвоєння її автору кваліфікації «магістра менеджменту» та видачу диплома магістра державного зразка.

1. ОРГАНІЗАЦІЯ ПІДГОТОВКИ ДО НАПИСАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

1.1. Загальні вимоги до написання кваліфікаційної роботи магістра

Кваліфікаційна робота магістра готується з метою публічного захисту, тому її автор повинен продемонструвати своє вміння вести науковий пошук і вирішувати конкретні завдання. Отримана інформація надається у кваліфікаційній роботі магістра у вигляді текстового та ілюстративного матеріалу, у якому упорядковані наукові факти й доведена наукова цінність та практичне значення положень.

Зміст кваліфікаційної роботи магістра фіксує як вихідні положення наукового дослідження, так і послідовність роботи та отриманий результат. При цьому наводиться аналіз фактів, розглядаються типові ситуації, обговорюються альтернативи та причини вибору того чи іншого рішення.

Кваліфікаційна робота магістра повинна відображати декілька концепцій чи точок зору з обраної студентом проблеми, і тому, робота завжди має містити дискусійний та полемічний матеріал.

Форма викладу матеріалу роботи має вищий ступінь абстрагування, застосовується математичний апарат, засоби логічного мислення, комп'ютерні методики тощо. Виклад матеріалу повинен будуватися на засадах логічної послідовності й безперервності. Наступна думка має витікати з попередньої, а остання готувати майбутню. Неприпустимим є «нанизування» прикладів без їх аналізу. При викладі матеріалу висновки повинні бути аргументовані, а дані ретельно перевірені.

Автор кваліфікаційної роботи магістра повинен виявити добру обізнаність із доступною літературою з проблеми, вміння її аналізувати, робити зіставлення й висновки. Робота має базуватися на самостійно дібраному матеріалі, підкріпленому відомими науковими положеннями, або по-новому інтерпретованому. Студент повинен чітко визначити мету й завдання роботи, відповідно до цього систематизувати й аналізувати матеріал, уміти узагальнювати результати пошуків, обґрунтовано формулювати висновки.

Робота має бути написана грамотно, з дотриманням усіх норм наукового стилю, ретельно вичитана, бездоганно оформлена.

Текст наукової роботи не повинен містити риторичних запитань, вигуків, розмовних конструкцій типу «між іншим», «принагідно зауважимо», «хочеться додати до сказаного» тощо. Не допускається виклад матеріалу від першої особи: «Я спостерігав», «Я вважаю», «Мені здається», «На мою думку». У кваліфікаційній роботі магістра автор відображає думку групи людей, наукової школи чи напрямку, тому завжди потрібно вживати займенник «ми».

Важливим етапом написання наукового дослідження є вибір методів дослідження, які дозволяють досягти поставленої мети.

Опис процесу дослідження – це головна частина кваліфікаційної роботи магістра, у якій висвітлюється методика та техніка дослідження з використанням логічних законів і правил.

Важливе місце в науковому дослідженні посідає обговорення його

результатів. Воно проходить на засіданнях випускаючих кафедр, де надається попередня оцінка теоретичної та практичної цінності кваліфікаційної роботи магістра.

Заключним етапом наукового дослідження є формулювання висновків, які вміщують усе нове та суттєве, що складає теоретичні та практичні результати проведеної студентом роботи.

Загальна схема кваліфікаційної роботи магістра є такою:

- 1) вибір теми дослідження та обґрунтування її актуальності;
- 2) постановка мети й конкретних завдань дослідження;
- 3) визначення об'єкта та предмета дослідження;
- 4) вибір методів (методики) дослідження;
- 5) опис процесу дослідження;
- 6) обговорення результатів дослідження;
- 7) формулювання висновків і оцінка отриманих результатів.

Студент зобов'язаний:

- чітко дотримуватися календарного плану виконання кваліфікаційної роботи магістра;

- оформити її відповідно до вимог, викладених у цих Методичних рекомендаціях;

- своєчасно пройти попередній захист кваліфікаційної роботи магістра на кафедрі;

- своєчасно надіслати роботу для перевірки на плагіат, а також передати кваліфікаційну роботу до захисту перед Екзаменаційною комісією;

- аргументовано й етично реагувати на зауваження наукового керівника і рецензента, відповідати на запитання членів ЕК та присутніх на відкритому захисті кваліфікаційної роботи магістра.

1.2. Основні етапи підготовки та виконання кваліфікаційної роботи

Основними етапами підготовки та виконання кваліфікаційної роботи магістра є:

1. *Вибір та затвердження теми.*
2. *Підбір джерел та літератури для підготовки роботи.*
3. *Складання попереднього плану роботи, узгодження його з науковим керівником.*
4. *Затвердження плану.*
5. *Складання та затвердження завдання на кваліфікаційну роботу.*
6. *Викладення тексту роботи згідно її структури.*
7. *Формування висновків.*
8. *Подання підготовленого варіанту роботи науковому керівнику.*
9. *Усунення зауважень та доопрацювання роботи.*
10. *Попередній захист кваліфікаційної роботи на кафедрі та допуск її до захисту на засіданні ЕК.*
11. *Подача готової кваліфікаційної роботи науковому керівнику на перевірку щодо наявності плагіату та доопрацювання можливих зауважень.*

12. Чистове оформлення кваліфікаційної роботи та подання її на випускову кафедру для реєстрації.

13. Рецензування кваліфікаційної роботи.

14. Захист роботи на засіданні ЕК.

При плануванні часу на підготовку та написання кваліфікаційної роботи магістра слід враховувати необхідні процедури, що передують її захисту (табл. 1.2.1).

Таблиця 1.2.1

Важливі процедури та терміни*

Процедура	Термін проходження процедури
Вибір теми кваліфікаційної роботи	Кінцевий список тем кваліфікаційних робіт для затвердження у встановленому порядку формується кафедрою не пізніше ніж за 4 місяці до захисту
Ознайомлення наукового керівника з текстом роботи, отримання від нього зауважень та їх виправлення	Протягом усього терміну підготовки роботи
Попередній захист роботи на кафедрі та виправлення можливих зауважень	За 30 днів до захисту
Перевірка роботи на наявність запозичень (плагіату)	За 14-18 днів до захисту
Друк та переплетення роботи	Не пізніше ніж за 7-14 днів до захисту
Реєстрація готової роботи на кафедрі з особистим підписом студента на титульній сторінці	Не пізніше ніж за 7-14 днів до захисту
Написання відгуку науковим керівником з особистим підписом на титульній сторінці кваліфікаційної роботи	Не пізніше ніж за 7 днів до захисту
Написання рецензії на кваліфікаційну роботу та подання її рецензентом на випускову кафедру	Не пізніше ніж за 5 днів до захисту

* Кінцеві й остаточні терміни конкретизуються щороку в календарному плані згідно отриманого завдання на кваліфікаційну роботу магістра

1.3. Вибір та затвердження теми роботи

Вибір теми дослідження – перший і дуже відповідальний крок у науковій роботі. Правильно вибрана тема забезпечує успішне її виконання. Тема визначається на початку магістерської підготовки. Студент може обрати тему із запропонованого переліку (*Додаток А*) чи внести свої пропозиції, враховуючи попередню роботу над курсовими роботами чи проектами, а також кваліфікаційною роботою бакалавра, досвід виступів на наукових семінарах, гуртках, конференціях тощо. Обираючи тему із запропонованого переліку, дипломант повинен трансформувати її до підприємства, яке виступатиме об'єктом дослідження кваліфікаційної роботи.

Наприклад, тема з переліку «Управління товарним асортиментом підприємства» може мати вигляд: «Управління товарним асортиментом підприємства ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика», або «Управління товарним

асортиментом підприємства (на прикладі ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика»)» тощо. Однак тема може стосуватись не тільки одного підприємства, а скажімо підприємств області чи регіону, певної галузі тощо.

Студент, який береться за виконання кваліфікаційної роботи магістра, повинен критично оцінити рівень своїх знань і навичок, з'ясувати коло найближчих йому інтересів. У науковій роботі дуже важливо, щоб тема дослідження відповідала уподобанням студента, викликала інтерес. Вибір теми має бути вмотивованим. Для цього треба мати хоча б прогностичні уявлення про неї.

Обираючи тему, варто враховувати й деякі універсальні правила: тема повинна бути достатньо вузькою, щоб була можливість розглянути її більш чи менш повно у межах роботи відносно невеликого обсягу. Однак вона повинна бути водночас і достатньо важливою, вартою уваги дослідника. Матеріали для дослідження теми повинні бути доступними як в бібліотеці УжНУ та міста, так в інформаційних системах підприємств та організацій, чи в мережі Інтернет.

При виборі теми дослідження доцільно керуватися різними мотивами: обізнаністю з проблемою та її актуальністю; своїм майбутнім фахом і рівнем підготовки; наявністю теоретичної бази; можливістю отримання при впровадженні ефективних соціальних, технологічних чи екологічних результатів; уподобаннями, науковими інтересами тощо.

Тематика кваліфікаційних робіт магістрів щорічно коригується з урахуванням набутого досвіду, побажань фахівців, які беруть участь у рецензуванні робіт і рекомендацій членів Екзаменаційної комісії.

При виборі теми потрібно уникати повторення двома чи більше виконавцями.

Вибір напряму магістерського дослідження завершується чітким формулюванням назви теми. Назва теми кваліфікаційної роботи магістра повинна бути лаконічною, відповідати обраній спеціальності та суті вирішуваної наукової проблеми, вказувати на мету наукового дослідження, його предмет і об'єкт, вказувати на проблему, що має бути вирішена. При цьому не бажано використовувати ускладнену псевдонаукового характеру термінологію, а також уникати назв, що починаються зі слів «Дослідження питання...», «Дослідження деяких шляхів...», «Деякі питання...», «До питання...», «Проблеми...» тощо, які достатньою мірою не відображають сутності досліджуваної проблеми.

Обрана тема роботи закріплюється за студентом і не може бути змінена ним на власний розсуд. Тому студентам слід чітко пам'ятати тему роботи, оскільки навіть незначні зміни у формулюванні (наприклад, перестановка слів) вважаються невідповідністю затвердженій темі.

Обираючи тему, необхідно ознайомитися з аналітичними оглядами та статтями у спеціалізованій періодичній літературі, новими статистичними даними, проконсультуватися зі спеціалістами-практиками у даній галузі.

Не слід забувати й про те, що виконання кваліфікаційної роботи магістра – це перший крок студента у науці, де він ознайомлюється з методикою та технікою наукової праці.

Перед вибором теми дослідження слід проконсультуватись з науковим керівником та окреслити можливі напрямки дослідження. Але, за будь-яких умов, слід обґрунтувати напрямок дослідження та його джерельну базу.

Науковий керівник спрямовує роботу магістерського дослідження, допомагає дати оцінку варіантам рішень, але вибір рішень – це завдання магістранта, який, як автор, відповідає за правильність отриманих результатів та їх фактичну достовірність.

Після остаточного узгодження теми кваліфікаційної роботи магістра з науковим керівником студент подає заяву на ім'я завідувача кафедри, в якій зазначає назву теми і повну назву об'єкта дослідження (*Додаток Б*).

У разі несвоєчасного подання теми, студент вважається порушником навчального процесу. У такому випадку кафедра може самостійно, за пропозицією наукового керівника, закріпити за студентом відповідну тему роботи, яка не може бути змінена ним у подальшому.

Закріплення теми кваліфікаційної роботи, призначення наукового керівника та консультантів (за необхідністю) затверджується розпорядженням декана факультету.

Якість наукової роботи залежить не лише від вдалого добору необхідних матеріалів, а й від умілого використання їх, чіткої організації, систематичності й послідовності викладу, правильного оформлення наукового апарату. Тому важливим етапом у підготовці наукової роботи є складання плану.

План кваліфікаційної роботи магістра розробляється при безпосередній участі наукового керівника. План може мати вільну форму. Спочатку надається характеристика предмета дослідження, попередній план уточнюється у ході дослідження, але ж завдання залишаються незмінними.

У плані повинні відображатися основні структурні частини роботи, кожна з яких має свої цілі та зміст.

План включає: вступ; розділи, які поділяються на кілька підрозділів; висновки та пропозиції, список використаних джерел; додатки.

Після узгодження плану наукового дослідження науковим керівником розробляється *завдання на кваліфікаційну роботу магістра (Додаток В)*, згідно з яким готує матеріали та отримує відмітки наукового керівника про виконання окремих етапів кваліфікаційної роботи магістра. Науковий керівник бере участь у розробці плану, рекомендує літературу, статистичні матеріали, згідно графіку проводить бесіди та консультації, надає оцінку змісту роботи в цілому та окремим її частинам, а також дає згоду на представлення роботи до захисту.

ВАЖЛИВО: при недотриманні термінів календарного плану керівник кваліфікаційної роботи магістра виносить на розгляд засідання кафедри питання щодо допуску до захисту такої роботи.

1.4. Опрацювання літературних джерел з обраної теми

Ознайомлення з літературою за темою кваліфікаційної роботи починається відразу після розробки ідеї, тобто задуму наукового дослідження, який, як уже зазначалося раніше, знаходить своє відображення в темі й плані роботи. Така постановка питання допомагає цілеспрямовано шукати літературні джерела за

обраною темою і краще опрацювати матеріал, адже витoki основних питань проблеми майже завжди закладені в більш ранніх дослідженнях.

Як знайти потрібну літературу? Необхідно переглянути всі види джерел (передусім публікації за останні роки), зміст яких пов'язаний з темою кваліфікаційного дослідження. До них належать матеріали, надруковані в різних вітчизняних і зарубіжних виданнях, офіційні матеріали, статистична інформація.

Найважливіші книги та статті необхідно обов'язково прочитати в оригіналі. Вивчивши літературне джерело, необхідно відразу зробити його повний бібліографічний опис, щоб не втратити достовірність інформації.

Вивчаючи літературу, не потрібно намагатися тільки запозичити матеріал. Знайдену інформацію необхідно аналізувати. Цей процес має тривати протягом усієї роботи над темою, тоді власні думки, які виникли в ході знайомства з чужими працями, стануть основою для отримання нового знання. Зазвичай використовується не вся інформація, що міститься в певному джерелі, а тільки та, яка безпосередньо стосується теми кваліфікаційної роботи і тому найбільш цінна і корисна. Таким чином, критерієм оцінювання вивченого є можливість його практичного використання в роботі.

Основними завданнями огляду літератури є:

- *ознайомлення з матеріалами* за темою кваліфікаційної роботи, їх класифікація, відбір пріоритетних досліджень, основних фундаментальних праць, найсуттєвіших результатів;

- *формулювання напрямів кваліфікаційної роботи*, характеристика методу й основних розділів теоретичної та практичної частин роботи;

- *отримання вихідного матеріалу* для написання частини кваліфікаційної роботи, складання анотованого покажчика статей і книг за обраною темою.

Вивчення літератури за обраною темою потрібно починати з загальних робіт, щоб одержати уявлення про основні питання, до яких належить обрана тема, а потім вже вести пошук нового матеріалу. Вивчення наукових публікацій бажано здійснювати за таким алгоритмом:

- загальне ознайомлення з твором у цілому за його змістом;

- швидкий перегляд всього змісту;

- читання у порядку послідовності розташування матеріалу;

- вибіркоче читання якоїсь частини твору;

- виписка матеріалів, що представляють інтерес;

- критична оцінка записаного, його редагування та «чистовий» запис, як фрагмент тексту майбутньої кваліфікаційної роботи магістра.

Необхідно переглянути усі види джерел, зміст яких пов'язаний з темою дослідження. До них належать матеріали, опубліковані у різних вітчизняних та зарубіжних виданнях, документи, що не публікуються (звіти про пошуково-дослідницькі та дослідно-конструкторські роботи, дисертації, депоновані рукописи, звіти фахівців про закордонні відрядження, матеріали закордонних фірм), офіційні матеріали тощо.

Стан вивченості теми доцільно розпочинати зі знайомства з інформаційними виданнями, мета випуску яких – оперативна інформація як про самі публікації, так

і про найбільш істотні сторони їх змісту. Інформаційні видання, на відміну від звичайних бібліографічних видань, оперують не тільки відомостями про друкарські твори, але й ідеями та фактами, які у них містяться.

Виходячи з обраної проблематики студент самостійно підбирає необхідний інформаційний матеріал.

Інформаційну базу дослідження складають бібліографічні, інформаційні й довідкові видання, статистичний і фактичний матеріал, законодавчо-нормативні документи тощо. Від повноти та якості зібраного матеріалу вирішальною мірою залежать результати наукового дослідження. Тому перегляду повинні підлягати всі можливі види джерел інформації, зміст яких пов'язаний із обраною темою магістерського дослідження.

Діяльність із отримання інформації, необхідної для досягнення поставленої в межах дослідження мети і завдань, включає збирання, накопичення й узагальнення фактів. Вибираються і ретельно аналізуються інформаційні джерела, занотовуються найцікавіші положення як фрагменти майбутньої роботи. Матеріали повинні збиратися цілеспрямовано, залежно від мети і завдань наукового дослідження. Склад і структура цих матеріалів мають відповідати темі дослідження.

В управлінських та економічних дослідженнях важливим джерелом інформаційного матеріалу є робота з літературою, даними офіційної державної статистики та звітними даними підприємств, установ, організацій. Збір матеріалу обов'язково має супроводжуватись його аналізом і критичним оцінюванням. За наявності дискусійних питань необхідно дати критичну оцінку позицій авторів і висловити власну думку.

Робота над пошуком необхідних літературних та інших інформаційних джерел починається з огляду систематичних та алфавітних каталогів наукових бібліотек. Спочатку переглядаються джерела, які містять загальні відомості, і, відповідно, дають загальні уявлення про проблему. Потім дослідник опрацьовує літературні джерела, з яких можна почерпнути детальніші відомості про об'єкт і предмет дослідження, основні теоретичні і методологічні засади його вивчення.

Основну увагу автор повинен акцентувати на монографічній літературі, де містяться підсумки раніше проведених досліджень, викладаються різні концепції, формулюються теоретичні, методологічні і практичні проблеми, накопичуються та коментуються факти. При цьому він має виділити наукові праці тих авторів (як вітчизняних, так і зарубіжних), які працюють над науковими проблемами, пов'язаними з темою кваліфікаційної роботи магістра.

Разом із тим, студент обов'язково знайомиться із журнальними публікаціями останніх двох-трьох років.

Важливим інструментом інформаційного забезпечення є новітні інформаційні технології, які базуються на використанні комп'ютерної техніки і телекомунікацій, а також база даних мережі Internet.

Водночас студент вивчає законодавчі та нормативні документи, укази Президента з економічних питань, постанови Кабінету Міністрів, які друкуються у Відомостях Верховної Ради та Офіційному віснику України, дані Світового Банку, документи та аналітичні розробки міжнародних організацій.

Для вивчення обраної теми студент знайомиться також із підручниками й навчальними посібниками як вітчизняних, так і зарубіжних авторів. Зважаючи на те, що магістерське дослідження – це творча наукова робота, основним джерелом його методології мають бути наукові публікації та їх творче опрацювання.

Працюючи з інформаційними джерелами здобувач освітнього ступеня «магістр» повинен виявити вміння систематизувати їх, критично оцінювати, виокремлювати суттєве, оцінювати попередньо зроблене іншими дослідниками, визначати головне у сучасному стані проблеми.

Основну масу посібників чітко підрозділяють на три види видань: бібліографічні, реферативні й оглядові.

Бібліографічні видання містять упорядковану сукупність бібліографічних описів, що сповіщають фахівців про те, що видано по питанню, яке їх цікавить. Бібліографічний опис виконує дві функції. З одного боку, він оповіщає про появу документів (сигнальна функція), а з іншого боку – повідомляє необхідні відомості для їхнього пошуку (адресна функція).

Реферативні видання містять публікації рефератів, що включають скорочений виклад змісту первинних документів (або їхніх частин) з основними фактичними відомостями та висновками. До реферативних видань відносять реферативні журнали, реферативні збірники, експрес-інформацію, інформаційні листки.

До *оглядових видань* відносять огляд по одній проблемі, напрямку та збірник оглядів. Огляди узагальнюють відомості, що містяться у первинних документах, будучи вищим ступенем їхньої аналітико-синтетичної переробки. Такі видання зазвичай повідомляють про стан або розвиток якоїсь науки або практичної діяльності, відображаючи все нове, що зроблено у ній за певний час.

Звернення до праць інших авторів є абсолютно універсальною практикою. Таким чином можна продемонструвати, що нашу думку поділяють відомі та авторитетні дослідники. Можна використати працю відомого автора як приклад – такий підхід є особливо продуктивним, коли порівнюємо дві і більше позиції. Звернення до думок, фактів, сюжетів, викладених у працях попередників, дозволяє помістити наукову роботу у контекст певної наукової дискусії, пов'язати її із ширшими темами і сюжетами. Нарешті, таким чином ми можемо покритикувати тих авторів, з поглядами яких не погоджуємося. Використовувати праці інших авторів можна шляхом **цитування, перефразовування, або узагальнення.**

При виконанні дослівних виписок, які пізніше в тексті можуть стати цитатами, потрібно бути особливо обережними. Переписувати потрібно дослівно, включно з помилками і знаками пунктуації. До **дослівного цитування** необхідно вдаватися тільки тоді, коли мова джерела є своєрідною, живою, провокативною, або тоді, коли дослівна передача тексту є історично важливою. Цитування варто звести до мінімуму і вдаватися до нього лише тоді, коли воно справді необхідне.

Формальні правила цитування:

1. Цитата повинна бути дослівною.
2. Цитата не повинна бути надто довгою.
3. Цитата повинна подаватися у лапках і супроводжуватися посиланням на джерело.

4. Вилучення певних фрагментів, яке дозволяє уникнути довгого цитування, позначається трикрапкою (...).

5. Пояснення, які розривають текст цитати, подаються у квадратних дужках – [].

6. Цитати, які є незавершеним реченням, граматично узгоджуються із авторським текстом.

Перефразовування, переказування, аналітичне осмислення смислових конструкцій, фактів діяльності та напрацьованого практиками досвіду, як правило, становить матеріал для більшої частини тексту наукової роботи. Це означає, що вже на етапі нотаток студент починає писати текст своєї праці. У цьому випадку він намагається передати думку автора якнайближче до оригіналу, але використовуючи власну лексику. Вдаючись до цього способу необхідно також визнати авторство ідеї за допомогою посилань на джерела. Кроки, які дозволяють адекватно передати думки чужого тексту і при цьому уникнути плагіату є наступними:

- виділити основні ідеї;
- використовувати таку структуру речень, яка відображає ваше переосмислення досліджуваних процесів, фактів, моделей та явищ;
- технологічно можна використовувати синоніми або слова з подібним значенням, змінювати форми слів.

Узагальнення дозволяє одним реченням передати зміст цілого розділу або цілої авторської праці.

Нагадаємо, що перефразовуючи, узагальнюючи чи цитуючи праці інших авторів, ми передусім маємо на меті висловити власну позицію. Найголовніше, що при цьому слід пам'ятати – наша праця повинна бути передусім **нашою** працею, написаною **нашими** словами. Таким чином, ми використовуємо чужі тексти для того, щоб підтвердити власну думку, проілюструвати нашу позицію, протиставити її думці авторитетів чи продемонструвати слабкість аргументації опонентів. Слід постійно стежити за тим, щоб наша думка не змішувалась у тексті із цитованою. ***Дослівне запозичення чужого тексту, яке не супроводжується посиланням на джерело, називається плагіатом і суворо карається у науковому середовищі.***

Критичний аналіз тексту передбачає дві основні процедури – структурний аналіз та оцінювання аргументів. У процесі *структурного аналізу* ми даємо відповіді на наступні запитання:

1. Які основні *висновки (твердження)* пропонує автор? Останні можуть бути висловлені прямо або непрямо, можуть виступати у формі рекомендацій, визначень, фактичних тверджень і т. д.

2. Які основні *докази* використав автор щоб довести свою тезу, яка структура цих доказів?

Оцінювання аргументів передбачає пошук відповідей на кілька запитань:

1. Чи є докази переконливими (прийнятними)? Цей крок може включати оцінку фактичних тверджень, визначень, а також оціночних суджень.

2. Чи докази підтримують авторські твердження?

3. Чи існують інші міркування чи докази, що могли б підтримати або заперечити твердження автора?

4. Яке загальне враження постає від аргументації?

Після того, як потрібний матеріал зібрано і систематизовано, складається детальний план роботи та «Список використаних джерел».

1.5. Складання плану кваліфікаційної роботи магістра

План є основою майбутньої кваліфікаційної роботи магістра. Він визначає загальну спрямованість дослідження, дозволяє логічно пов'язати окремі проблеми обраної і розгорнутої у тексті роботи теми, розмістити їх у певній послідовності.

При цьому слід мати на увазі, що всі проблеми пов'язані єдиною метою дослідження. Дослідження потрібно починати із загальних теоретичних положень, а потім переходити до аналізу конкретних явищ і процесів із використанням фактичних даних.

План складається студентом самостійно після попереднього опрацювання інформаційних джерел, погоджується із науковим керівником, за необхідності коригується та затверджується.

План розробляють, виходячи з обраної теми, сформульованих мети і завдань дослідження, обізнаності з предметом тощо. Структура плану визначається обсягом і складністю дослідження: чим ширше коло питань розглядається, тим детальнішим має бути план. Пункти плану повинні відображати сутність теми, бути короткими, лаконічними та викладатися у логічній послідовності. План складає основу змісту кваліфікаційної роботи магістра.

Слід пам'ятати, що від того, наскільки виважено та вдало складено план, залежить правильність і повнота висвітлення теми, глибина розгляду проблем, логіка викладення матеріалу. Запорукою вдало складеного плану є попереднє вивчення літератури та інших інформаційних джерел, детальний розгляд яких є важливою основою і для викладення змісту кваліфікаційної роботи магістра.

2. СТРУКТУРА ТА ВИМОГИ ДО ЗМІСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Композиція кваліфікаційної роботи магістра

Оскільки кваліфікаційна робота магістра є випускною кваліфікаційною працею, її оцінюють не лише за теоретичною науковою цінністю, актуальністю теми дослідження і прикладного значення отриманих результатів, але й за рівнем загально-методичної підготовки наукового твору, що, насамперед, знаходить висвітлення у його композиції.

Композиція роботи – це послідовність розташування її основних частин, до яких відносять основний текст (тобто розділи і підрозділи), а також частини її довідково-супровідного апарату.

Традиційно склалася певна композиційна структура кваліфікаційної роботи магістра, *основними елементами* якої, у порядку їх розташування, є такі:

1. Титульний аркуш (зі зворотною стороною).
2. Анотація на українській та англійській мовах.
3. Зміст.
4. Перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів (за наявності).
5. Вступ.
6. Розділи основної частини (традиційно три розділи: теоретичний, аналітичний та оптимізаційний) з висновками до кожного з них.
7. Загальні висновки та рекомендації
8. Список використаних джерел.
9. Додатки.

Титульний аркуш містить назву міністерства та вищого навчального закладу, факультету та випускової кафедри, де виконано кваліфікаційну роботу магістра; прізвище, ім'я, по батькові автора роботи; повну тему роботи; відомості про наукового керівника; твердження про відсутність у роботі плагіату («Засвідчую, що у цій науковій роботі магістра немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань», підпис студента), місто і рік виконання.

На зворотній стороні титульного аркушу робиться відмітка про реєстрацію кваліфікаційної роботи, допуск її до захисту та наводяться дані про рецензента.

Приклад оформлення титульного аркуша наведено у *Додатку Г*.

В *анотації* наводиться коротка характеристика основного змісту кваліфікаційної роботи та одержаних результатів дослідження.

Анотація завершується наведенням ключових слів, які повинні відображати основний зміст наукового дослідження. Ключові слова (основні поняття, терміни, що характеризують суть роботи) подаються у називному відмінку, друкуються в рядок великими літерами, через кому, їх загальна кількість повинна бути в межах п'яти-десяти слів.

Анотація подається українською мовою та перекладається на англійську.

Обсяг анотації – до сторінки через одинарний інтервал. Анотації українською та англійською мовами розміщуються на одній окремій сторінці

одразу після титульної сторінки (зразок у *Додатку Д*).

Далі йде зміст (*Додаток Е*). Він відбиває структуру роботи: *вступ, розділи основної частини, висновки та рекомендації, список використаних джерел, додатки* (схеми, таблиці, графіки і т. ін.) (*Додаток З*).

При необхідності подається *перелік умовних позначень, символів, одиниць, скорочень і термінів* (після ЗМІСТУ перед ВСТУПОМ) (*Додаток Ж*).

Вступ, обсяг якого не більше 5 сторінок (*Додаток К*), розкриває сутність наукової проблеми, її значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, стан розробленості, обґрунтування необхідності проведення дослідження у такій послідовності:

Актуальність проблеми, яка зумовила вибір теми дослідження (формулюється доцільність роботи для розвитку відповідної галузі науки шляхом критичного аналізу та порівняння з відомими розв'язаннями проблеми).

Обов'язковим елементом вступу має бути розкриття **стану вивчення обраної теми** (0,5–1,5 сторінки), а тому огляд наукової літератури (вітчизняної та зарубіжної) повинен засвідчити ґрунтовне ознайомлення дослідника з проблематикою дослідження, уміння критично осмислювати надбання попередників у цій царині, виокремлювати суттєве, визначати головне для подальших досліджень.

Об'єкт дослідження (процес або явище, що породжує проблемну ситуацію і обране для вивчення).

Предмет (міститься в межах об'єкта – саме на ньому повинна бути спрямована увага, оскільки він визначає тему кваліфікаційної роботи магістра).

Мета і завдання, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети.

Методи дослідження, використані для досягнення поставленої в магістерській роботі мети.

Загальні методи наукових досліджень можна поділити на три групи, межі між якими визначені приблизно:

- методи емпіричного дослідження (спостереження, порівняння, вимірювання, експеримент);
- методи, що використовуються для емпіричного та теоретичного досліджень (абстрагування, аналіз і синтез, моделювання тощо);
- методи теоретичного дослідження (формалізація, системний підхід та ін.).

Матеріал дослідження і його обсяг, використаний для досягнення поставленої в кваліфікаційній роботі мети.

Наукова новизна та/або нове рішення науково-практичної ситуації (проблеми) (коротка анотація нових положень або рішень, запропонованих автором особисто, з обов'язковою вказівкою на відмінність цих положень від вже відомих).

Практичне значення одержаних результатів для цільової групи потенційних користувачів.

Апробація результатів дослідження (наводяться дані щодо участі автора в конференціях, колоквиумах та щодо публікацій, копії яких вміщуються у окремому додатку або додаються до кваліфікаційної роботи в окремому файлі);

Структура роботи (наприклад: «Логіка дослідження зумовила структуру кваліфікаційної роботи: вступ, ...розділи, висновки, список використаних джерел із ... найменувань, ...додатків. Загальний обсяг ...сторінок, з яких – основного тексту»).

Основна частина наукової роботи складається з окремих розділів, підрозділів, між якими має бути тісний зв'язок. Кожний розділ починають з нової сторінки.

Розділи роботи повинні бути поділені на підрозділи: основний розділ (другий) – на три підрозділи, перший і третій розділи – на два-три підрозділи в залежності від обсягу роботи та логіки викладу матеріалу.

У першому – *теоретико-методологічному розділі*, як правило, розкривається історія питання, визначається понятійний апарат дослідження (термінологія, якою оперуватиме дослідник), розглядаються загальні підходи до теми, що досліджується, з використанням різноманітних літературних джерел, у тому числі й зарубіжних, з обов'язковим порівнянням різних точок зору, використанням опублікованих статистичних даних із посиланням на джерела.

У цьому розділі надається теоретичне обґрунтування, наводяться: суть, значення, класифікаційні характеристики, історія та сучасні тенденції предмета дослідження, методологічні підходи. Усе викладене повинно мати певні елементи наукової або науково-методологічної новизни, обґрунтування власної позиції щодо обраних методів дослідження. Теоретичне обґрунтування має визначити роль і місце явищ та процесів, що досліджуються, у діяльності організації.

Цей розділ має бути присвячений теоретичним питанням, що висвітлюють основні категорії, які пов'язані з об'єктом дослідження. Необхідно визначити ступінь розробленості тих або інших аспектів проблеми в даній предметній галузі досліджень, показати внесок провідних учених і фахівців у розробку теоретичних питань, що досліджуються. Для цього магістр повинен ознайомитися з основними теоретичними роботами (монографіями, підручниками, навчальними посібниками, статтями у наукових збірках та журналах з даної проблематики), зробити короткий огляд вивчених літературних джерел. У цілому, цей розділ роботи повинен органічно поєднати теоретичне вивчення управлінських та соціально-економічних категорій і понять, що визначають сутність предмету дослідження, і основні елементи його інформаційного і методичного забезпечення. Теоретичний розділ має містити огляд різних підходів до визначення поставленої в роботі проблеми, а також їх критичний аналіз.

При цьому необхідно мати на увазі, що при розробці інформаційного і методичного забезпечення необхідно попередньо сформулювати і конкретизувати напрями аналітичного дослідження, які будуть реалізовані в наступних розділах.

Дослідження теоретичних концепцій у першому розділі кваліфікаційної роботи магістра визначає структуру, зміст та методику здійснення аналізу в другому розділі.

Отже, у першому розділі подається своєрідний реферативний виклад наукових здобутків у тій чи іншій галузі, проте він не зводиться лише до переказу думок вчених, виконавець кваліфікаційної роботи магістра має зіставляти та аналізувати різні погляди і теоретичні моделі, заперечувати чи стверджувати їх і

обов'язково окреслити коло нерозв'язаних питань, розкрити теоретичні передумови вивчення проблеми. Неприпустимим є анування праць за темою роботи без викладу власної позиції дослідника. Якщо автор наукової праці не погоджується з позиціями попередників, то треба не тільки відхиляти їх, а й давати обґрунтовані докази неправильності підходів, і навпаки, якщо він поділяє думку когось з учених, приєднується до неї, йому необхідно це також аргументувати.

При згадуванні у тексті прізвищ учених-дослідників ініціали, як правило, ставляться перед прізвищем (І.А. Бланк, а не Бланк І.А., як це прийнято у переліку посилань).

Інші розділи присвячені описові фактичного матеріалу. Усі положення, висунуті у роботі, мусять бути добре аргументовані, тобто підкріплені достатньою кількістю фактів із залученням переконливих думок інших авторів. Всі наступні розділи свою аргументацію та логічну схему виведення результатів та висновків повинні ґрунтувати на тезах та моделях 1-го розділу.

Підсумком першого розділу (а також його підрозділів) повинен бути стислий висновок, що впливає з досліджуваних питань, аналітичне та практичне вирішення яких стане предметом поглибленого аналізу у розділі 2 і 3 кваліфікаційної роботи магістра.

Висновки до першого та всіх наступних розділів кваліфікаційної роботи магістра обов'язково виділяються окремо в кінці кожного з розділів.

Висновки ж до підрозділів не виділяються окремо, а викладаються шляхом вживання виразів «Отже...», «Таким чином...», «Викладене дає підстави стверджувати...» тощо.

Другий – *дослідницько-аналітичний розділ* містить опис, характеристику сучасного стану питання, що досліджується на об'єкті дослідження, діагностування діяльності підприємства щодо обраного напрямку дослідження, ґрунтовний аналіз із використанням накопиченого фактичного матеріалу та із залученням усіх теоретичних знань і певного методичного інструментарію.

Дослідницько-аналітичний розділ має починатися з розгляду об'єкта дослідження, його стислої характеристики (форма власності, основні види діяльності, організаційна структура, позиціонування на ринку тощо), кола проблем, з якими стикається об'єкт. У цьому розділі кваліфікаційної роботи магістра на основі аналізу об'єкта дослідження, статистичних та фактичних даних оцінюється стан розвитку і функціонування предмету дослідження, позитивні досягнення і недоліки, виявляються проблеми та причини, що їх обумовлюють.

У розділі можуть знайти відображення і аналіз програмно-методологічних і організаційних питань об'єкта дослідження в конкретній предметній сфері, існуюча система організації діяльності, проблемні питання, що пов'язані з існуючою системою управління.

Призначення даного розділу – системне вивчення стану та основних факторів впливу на об'єкт дослідження з метою розробки обґрунтованих пропозицій щодо вирішення проблеми, яка розглядається. Інструментами аналітичного дослідження можуть бути методи управлінського, економічного, фінансового, маркетингового аналізу. Аналітичний матеріал повинен бути представлений у формі статистичних,

розрахункових, інформаційних або аналітичних таблиць, графіків, діаграм, що характеризують явища та процеси, які досліджуються. Методологія дослідження реального об'єкта може містити в собі як елементарні статистичні операції, так і складні статистичні методи: кореляційно-регресійний, факторний, кластерний аналіз, а також методи статистичного моделювання і прогнозування. Система методів дослідження визначається студентом на основі отриманих рекомендацій наукового керівника кваліфікаційної роботи магістра і з урахуванням доцільності їх застосування.

Усі аналітичні розрахунки, таблиці, графіки, діаграми мають супроводжуватися поясненнями та висновками, які дозволяють визначити сутність управлінських процесів, що спостерігаються в організації, їх особливості, тенденції, створити базу для виявлення невикористаних резервів.

Джерелом інформації є планові і фактичні показники господарської діяльності підприємства – об'єкта дослідження, статистична та бухгалтерська звітність, накази, розпорядження, результати спостережень, опитувань і обстежень та інших методів збирання первинної інформації, які використовує студент під час проходження виробничої та переддипломної практик.

У результаті виконання дослідницько-аналітичного розділу повинні бути виявлені основні недоліки сформованої практики регулювання відповідних адміністративних, управлінських, правових, соціально-економічних процесів і явищ, що вивчаються; оцінюється сформований рівень якості явища або процесу, визначаються закономірності і тенденції його застосування, залежності й інші характерні властивості; наводиться оцінка факторів, що впливають на дане явище, визначаються характер і параметри впливу. З цією метою необхідно використовувати відповідні інструменти аналізу: портфельний аналіз продукції підприємства (методика БКГ та GE), SWOT-аналіз, PEST-аналіз та ін. Обов'язковим є формулювання висновків щодо отриманих результатів проведеного аналізу.

Випускник має продемонструвати вміння робити правильне узагальнення накопиченого матеріалу, навички групування та обробки даних, на основі яких здійснюється аналіз, робляться висновки та обґрунтовуються рекомендації.

Результати другого розділу використовуються для розробки рекомендацій управлінських рішень у наступному третьому розділі.

У третьому – *проектно-рекомендаційному розділі* надаються детальні пропозиції щодо вдосконалення діяльності організації відповідно до напрямку дослідження. Кожна з пропозицій повинна мати розгорнуте обґрунтування на основі аналізу, проведеного в аналітико-дослідницькій частині, виявлених відхилень, проблем та недоліків. Запропоновані удосконалення та інновації повинні мати розрахунково-кількісне обґрунтування.

Пропозиції студента щодо науково-практичного вирішення досліджуваного питання повинні відповідати критеріям оптимальності, цільової ефективності та практичної втіленості.

За результатами проведеного дослідження, представленого у попередніх розділах кваліфікаційної роботи магістра, у проектно-рекомендаційному розділі розробляються пропозиції щодо використання резервів підвищення ефективності

діяльності, рекомендації для прийняття управлінських рішень тощо. Пропозиції розділу мають не тільки забезпечувати можливість формування реальних управлінських рішень, але й намічати конкретні шляхи їх реалізації.

Результатом проектно-рекомендаційного розділу є сформований на основі методології проведених досліджень механізм вирішення задекларованої мети кваліфікаційної роботи магістра.

Висновки та рекомендації (Додаток Л) містять стислий виклад підсумків роботи студента (вони можуть бути сформульовані у вигляді тез). У стислій, тезовій формі наводять найбільш важливі теоретичні та практичні положення, відображаються найважливіші результати дослідження, які містять оцінку результатів дослідження з точки зору відповідності меті кваліфікаційної роботи магістра та поставлених у вступі завдань. У висновках розкривають шляхи та методи вирішення завдань дослідження, особливо наголошуючи на якісних та кількісних показниках отриманих результатів, наводять прогнози розвитку процесів та явищ, викладають рекомендації щодо реалізації намічених заходів. У заключній частині наукової роботи подаються стислі рекомендації, у яких акцентуються елементи наукової новизни та пропозиції щодо удосконалення досліджуваного напрямку діяльності організації.

Для дотримання бажаного стилю у висновках корисно застосовувати такі слова та вислови: *проаналізовано, встановлено, виявлено, що дозволило, доведено, показано, досліджено, розроблено, отримано, запропоновано, рекомендовано, вважається за доцільне* та ін.

Висновки є повністю власною думкою студента й не повинні містити цитувань чи повторювати чужі думки. Вони повинні мати причинно-наслідкові зв'язки з матеріалами дослідження.

Завершується текст роботи *списком використаних джерел*, який починається з нової сторінки. Його розміщують в алфавітному порядку (допускається у порядку появи посилань у тексті).

Кожне джерело нумерується арабськими цифрами. Якщо використано дві та більше робіт одного автора, то вони подаються у хронологічній послідовності їх публікацій. Описи джерел у «Списку» повинні бути повними і точними з дотриманням вимог державного стандарту. Найтипівіші випадки бібліографічних описів наведені у *Додатку М*.

Додатки наводяться в кінці роботи після списку джерел. Додатки мають включати допоміжний матеріал, необхідний для повноти сприйняття роботи магістра (таблиці, графіки, глосарії, методи, ілюстрації, рекомендації щодо впровадження) і наводяться тільки в разі необхідності. Вони позначаються не цифрами, а літерами (Додаток А, Додаток Б, Додаток В, Додаток Д) в правому верхньому кутку. Нумерація аркушів з додатками продовжує загальну нумерацію сторінок основного тексту роботи.

Обсяг кваліфікаційної роботи магістра має бути 2,7–3,7 авторських аркушів (в межах 60–80 сторінок) без урахування додатків і списку використаних джерел.

Допускається відхилення в межах $\pm 10\%$. Слід керуватися наступним (орієнтовним) розподілом сторінок при написанні роботи (табл. 2.1.1).

При цьому, кожен підрозділ до будь-якого з розділів кваліфікаційної роботи

повинен мати мінімум 5 сторінок.

Таблиця 2.1.1

Орієнтовний змістовний розподіл роботи за кількістю сторінок у кваліфікаційній роботі

Розділи кваліфікаційної роботи	Кількість сторінок
Анотація (на українській та англійській мові)	1
Зміст	1-2
Перелік скорочень, умовних позначень та символів (у разі потреби)	1-2
Вступ	2-4
Перший розділ	18-23
Висновки до розділу 1	1
Другий розділ	20-28
Висновки до розділу 2	1
Третій розділ	15-20
Висновки до розділу 3	1
Висновки	2-5
Список використаних джерел	5-10 (орієнтовно 60 джерел)
Додатки	Немає обмежень
Загальна кількість сторінок роботи без списку використаних джерел та додатків	60-80

2.2. Обґрунтування актуальності теми кваліфікаційної роботи магістра

Початковим етапом дослідження є *обґрунтування актуальності теми*. Наукове дослідження проводиться для того, щоб знайти вирішення проблем стану, функціонування, розвитку галузі науки, виробництва, діяльності окремого підприємства чи організації-об'єкта дослідження, якісних змін у сфері діяльності, створення нового продукту, новітніх методів управління розвитком підприємств і організацій, підвищення їх якості та ефективності, поліпшення умов праці тощо.

Тому правильне визначення проблеми, її чітке формулювання мають важливе значення, – вони задають напрямок наукового пошуку. При обґрунтуванні актуальності теми кваліфікаційної роботи магістра, перш за все, роботу слід пов'язати із загальним ходом проведених у даному напрямку досліджень. Зазвичай тут говорять про те, що йде розбудова відповідної галузі: *розгорнулася широка робота, набуває першочергового значення, помітно (значно) зріс (посилився, пожвавився) інтерес (увага), спостерігається пожвавлення (повороту) інтересу, значну увагу приділяють, особливу увагу привертають, все ширше розвивається вчення, послідовно обстоюється ідея, характеризується посиленою увагою, однією з найважливіших проблем є* тощо. Для цього студентові необхідно опрацювати відповідну фахову літературу.

Далі, як правило, йдеться про те, «як, чому і для яких потенційних користувачів» важливі чи цікаві результати кваліфікаційного дослідження з

обраної студентом теми. Тут коротко перераховують основні здобутки вітчизняного (а при потребі – і зарубіжного) досвіду в обраній галузі, називаючи при цьому прізвища відомих науковців в алфавітному або хронологічному порядку. Нерідко у цій частині надається коротка, але влучна характеристика окремих вагомих праць, які є значним здобутком у даній галузі науки і відкрили перспективи її розвитку.

Після цього із загальної проблематики тієї галузі, про яку йде мова, виокремлюється проблема, яку досліджує студент і говориться про те, *що* тут ще не зроблено. Ця частина тексту, як правило, подається з нового абзацу й розпочинається словами *але, однак, проте, разом з тим* тощо, бо зміст цієї частини деякою мірою протиставляється сказаному вище – після певної кількості слів майже обов'язково йтиме заперечна частка (префікс) **не (не-)** (назвемо цю частину **заперечною**): *до цього часу (поки що) не була (не стала) предметом (спеціального, монографічного) дослідження (ще не досліджена), немає спеціальних (узагальнюючих) праць, певне коло питань ще не (досі не було, не знайшло) належного висвітлення, залишається низка нерозв'язаних питань, досі немає синтезуючої (узагальнюючої) праці, немає єдиного погляду, коло питань залишається не вивченим (не розробленими), недостатній рівень опрацювання проблеми, характеризується неоднозначністю наукової інтерпретації і т. ін.* Необхідно зважити на те, що протиставлення цієї частини тексту попередній може передаватися й без заперечної частки **не**: *(однак, проте, але) дана проблема висвітлена фрагментарно, є однією з найменш досліджених, увагу вчених привертала лише окремі часткові питання, присвячені лише окремі статті, є лише окремі часткові питання, залишилися поза увагою, багато питань залишаються дискусійними, потребує глибокого й детального вивчення, назріла потреба виділити й описати, відкритою залишається проблема, залишається важливим об'єктом наукового вивчення, вимагає всебічного вивчення (опрацювання), на кожному етапі наукового пізнання з'являються нові аспекти дослідження тощо.* Утім ця частина тексту може передувати заперечній частині або стояти після неї.

У багатьох роботах обґрунтування на цьому не завершується, після згаданих компонентів обґрунтування часто коротко інформують про важливість очікуваних результатів: *дослідження надасть можливість виявити особливості (закономірності, тенденції), розкрити й поглибити уявлення; надасть ґрунт для узагальнень; допоможе розкрити сутність; сприятиме розкриттю природи; дозволить з'ясувати глибинні процеси; дозволить з достатньою достовірністю вивчити (дослідити); надасть змогу виявити тощо.* Необхідно звернути увагу на те, що опорні дієслова тут стоять, як правило, у майбутньому часі. Не слід захоплюватися детальною розповіддю про перспективи чи значення вашої роботи, вам ще належить сформулювати її мету й завдання, вказати на теоретичне й практичне значення результатів.

2.3. Формулювання мети та завдань

Після обґрунтування актуальності теми наукової роботи слід переходити до *формулювання мети дослідження та завдань*, які необхідно вирішити для досягнення поставленої мети.

Мета роботи – це сукупний кінцевий її результат, якого ми хочемо досягти та представити до публічного обговорення. Але мета досягається поетапним виконанням певних *завдань*. Слід підкреслити, що завдання у процесі їх виконання можуть розширюватися й уточнюватися.

У науковій роботі є своя специфіка у формулюванні мети й завдань. В розгорнутому виді мета наукового дослідження має включати три змістовні частини:

- чого необхідно досягти в теорії проблеми, що досліджується;
- які розробити практичні рекомендації;
- вказати реальну науково-практичну проблему, яка буде вирішена в результаті дослідження.

Прикладами такого формулювання мети може бути: *Розробка (удосконалення тощо) методологічних засад та механізму здійснення... для мінімізації економічних ризиків (покращення функціонування об'єкта дослідження тощо)...*; *Узагальнення теоретичних підходів та розробка рекомендацій щодо... для підвищення ефективності*

Іншими прикладами формулювання мети можуть бути: *визначення характеристик..., виявлення взаємозв'язку..., створення класифікації..., створення методики..., адаптація методики (досвіду, практики тощо)....*

Формулювання мети як «дослідження» чи «вивчення об'єкта дослідження» є неправильним, оскільки такі слова характеризують спосіб досягнення мети.

Завдання потрібно не лише правильно й чітко сформулювати, а й поставити їх у певному порядку, так, щоб перед читачем розгорталася програма дій науковця чи менеджера. Спостереження показують, що у дослідженнях зазвичай ставляться завдання, які можна поділити на чотири групи. *Перша група завдань* може бути пов'язана з розглядом стану досліджуваної проблеми у теорії і практиці, виробленні теоретичних засад дослідження. *Друга група завдань* спрямована на більш чітке окреслення предмета й об'єкта вивчення. Завдання *третьої групи* (їх, як правило, кілька), мають у більшості випадків процесуальний характер – це безпосередній аналіз досліджуваного підприємства та статистичних даних щодо динаміки його розвитку, а також динаміки розвитку галузі, у якій працює підприємство-об'єкт дослідження. Завдання *четвертої групи* – узагальнювального, підсумкового типу. Розглянемо ці завдання детальніше.

Будь-яка наукова робота починається з вивчення наукової літератури з проблеми – це питання техніки роботи або послідовності кроків наукового дослідження. Тому не варто формулювати завдання, як це інколи буває, так: *вивчити й проаналізувати літературу з проблеми* (називається проблема); *провести експеримент (обстеження), опрацювати емпіричні дані; проаналізувати отримані результати і зробити висновки*. Наукове дослідження може починатися з аналізу різних теорій, на базі чого будується власне розуміння предмета

дослідження, концепція роботи. Цілком сприйнятливий вигляд мають завдання, що починаються словами *розробити (обґрунтувати) теоретичні засади* (вказується чого), *з'ясувати статус (категоріальних понять)*, *визначити поняття* (називається об'єкт), *визначити природу* (називаються економічні явища), *обґрунтувати* (принципи, підходи, методика тощо).

Приклад формулювання завдань:

- **з'ясувати** теоретичні засади залучення іноземних інвестицій в економіку України;
- **вивчити** основні тенденції іноземного інвестування в економіку України;
- **дослідити** вплив міжнародних фінансових організацій на ставлення інвесторів до України;
- **проаналізувати** стан та перспективи підприємницької діяльності у будівельному комплексі України;
- **визначити** обсяги попиту і пропозиції на ринку тощо.

2.4. Визначення об'єкта та предмета дослідження

Якщо у роботі добре сформульовано мету й завдання, то визначення об'єкта й предмета дослідження, як правило, не викликає труднощів. Визначення об'єкта й предмета роботи певною мірою конкретизує її мету й завдання.

Об'єкт дослідження – це процес чи явище, що породжує проблемну ситуацію. *Предмет дослідження* – це те, що знаходиться у межах об'єкту, це те, на що спрямована увага кваліфікаційної роботи магістра. Предмет – це та сукупність (грань) якостей об'єкта, що цікавить магістранта в межах різноманіття якостей об'єкта та вивчається магістрантом у процесі виконання кваліфікаційної роботи. Предмет визначає тему дослідження.

Об'єкт і предмет дослідження співвідносяться між собою як поняття родові і видові відповідно. Тому коли виникає потреба уточнити об'єкт дослідження, визначають ще й його предмет.

Наведемо приклади формулювання об'єкту й предмету дослідження:

Об'єкт дослідження: інвестиційний проект ПрАТ «Будсервіс» з будівництва заводу облицювальних матеріалів.

Предмет дослідження: «сукупність теоретичних, методичних і практичних аспектів залучення іноземних інвестицій у будівельну галузь України» або «методика залучення іноземних інвестицій на ПрАТ «Будсервіс».

Отже, в об'єкті виділяється та його частина, яка й є предметом дослідження. Саме предмет дослідження визначає тему наукової роботи і тому на нього спрямована основна увага дослідника.

3. ВИМОГИ ДО ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

3.1. Загальні вимоги

Кваліфікаційна робота магістра виконується державною мовою (або іноземною, що вивчається).

Оформлення кваліфікаційних робіт має відповідати загальним вимогам, що висуваються до наукових робіт згідно з державним стандартом ДСТУ 3008-95 Державний стандарт України. Документація. Звіти в сфері науки і техніки. Структура та правила оформлення (Київ: Держстандарт України, 1995.-36с).

Ілюстративний матеріал для захисту робіт виконується у вигляді презентації (Програми: Microsoft Power Point, Slide Show Pro).

Набір тексту наукової роботи здійснюється на комп'ютері через 1,5 міжрядковий інтервал (29-30 рядків на сторінці), друк – на принтері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) з використанням шрифтів текстового редактора Word TimesNewRoman, кегль 14. Поля: ліве – не менше 25 мм, праве – не менше 10 мм, верхнє і нижнє – не менше 20 мм. Шрифт друку повинен бути чітким, щільність тексту – однаковою, стрічка – чорного кольору середньої жирності.

Оптимальний обсяг кваліфікаційної роботи магістра становить 60– 80 сторінок.

Кожну структурну частину роботи починають з нової сторінки. Заголовки структурних частин «ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ ТА РЕКОМЕНДАЦІЇ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ» друкуються великими літерами симетрично до тексту по центру сторінки (без крапки).

Розділи та підрозділи повинні мати заголовки. Пункти і підпункти можуть мати заголовки. Заголовки структурних елементів та заголовки розділів слід розташовувати посередині рядка і друкувати великими літерами жирним шрифтом без крапок у кінці, не підкреслюючи та не виділяючи курсивом.

Заголовки підрозділів, пунктів та підпунктів, а також «Висновки до розділу 1/2/3», слід починати з абзацного відступу та друкувати маленькими літерами жирним шрифтом, крім першої великої, не підкреслюючи та не виділяючи курсивом, без крапки у кінці.

Абзацний відступ повинен бути однаковим упродовж усього тексту і дорівнювати п'яти знакам (1,25 см).

Відстань між заголовками структурних елементів та назв розділів та подальшим текстом, а також відстань між назвою підрозділів та подальшим чи попереднім текстом – має бути один рядок.

Наприклад:

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ

ТОВ «ГОТЕЛЬ «ІНТУРИСТ-ЗАКАРПАТТЯ»

2.1. Характеристика господарської діяльності ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття»

Готельний бізнес є рентабельним видом підприємницької діяльності та сприяє розвитку економіки, оскільки формує обсяг робіт для різних галузей народного господарства, підвищує імідж України як туристичної держави. ...

Висновки до розділу 2

В рамках аналізу та оцінки господарської діяльності ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» розглянуто...

Не допускається розміщувати назву розділу, підрозділу, а також пункту та підпункту в нижній частині сторінки, якщо після неї розміщено тільки один рядок тексту.

3.2. Нумерація сторінок; розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів

Сторінки слід нумерувати арабськими цифрами, додержуючись наскрізної нумерації впродовж усього тексту. Номер сторінки проставляють у правому верхньому куті без крапки укінці.

Титульний аркуш включають до загальної нумерації сторінок. Номер сторінок на титульному аркуші не проставляють.

Структурні елементи «АНОТАЦІЯ», «ЗМІСТ», «ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ» не нумерують, але включають до загальної нумерації сторінок.

Нумерацію проставляють зі структурного елемента роботи «ВСТУП», починаючи з номера, який враховує кількість аркушів перерахованих вище елементів роботи. При цьому зворотна сторона титульного аркушу не рахується окремою сторінкою.

Ілюстрації і таблиці, розміщені на окремих сторінках, включають до загальної нумерації сторінок.

Розділи повинні мати порядкову нумерацію у межах викладення суті

кваліфікаційної роботи магістра та позначатися арабськими цифрами без крапки, наприклад: РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2, РОЗДІЛ 3. Слово «РОЗДІЛ__» розміщується на початку сторінки по центру. Назва розділу друкується з наступного рядка великими буквами з вирівнюванням по центру.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці підрозділу ставиться крапка. Наприклад: «2.3.» (третій підрозділ другого розділу), за якою у тому ж рядку зазначають заголовок підрозділу. Заголовки підрозділів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. У кінці заголовка крапки не ставлять.

В окремих випадках у кваліфікаційних роботах підрозділи можуть бути поділені на пункти, які нумерують у межах кожного підрозділу. Номер пункту складається з порядкових номерів розділу, підрозділу, між якими ставлять крапку. У кінці номера ставиться крапка, наприклад: «1.3.2.» (другий пункт третього параграфа першого розділу роботи).

3.3. Оформлення допоміжних матеріалів

До допоміжних матеріалів відносять: *ілюстрації* (схеми, графіки, креслення тощо), *формули, таблиці, додатки*.

Ілюстрації позначають словом «Рис.» і нумерують послідовно в межах розділу, за винятком ілюстрацій, поданих у додатках. Номер ілюстрації складається з номера розділу та порядкового номера ілюстрації через крапку.

Номер, назва ілюстрації та пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією по центру. Наприклад, другий рисунок першого розділу:

Рис.1.2. Назва

Ілюстрації слід наводити безпосередньо після тексту, де вони згадані вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації, які розміщені на окремих сторінках роботи, включають до загальної нумерації сторінок. Ілюстрацію, розміри якої більше формату А4, рекомендується розміщувати у додатках.

При необхідності ілюстрації доповнюють або поясненням, або коментарем.

Цифровий матеріал оформляється у вигляді **таблиць**.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті.

Приклад таблиці:

Таблиця 2.1

Обсяги виробництва меблів у Закарпатській області
у 2020–2022 рр., млн. грн.

№	Найменування	2020	2021	2022

Таблицю слід розташовувати безпосередньо після тексту, у якому вона згадується вперше, або на наступній сторінці. На всі таблиці мають бути посилання

у тексті у такому вигляді: (табл. 2.1).

Таблиці слід нумерувати арабськими цифрами порядковою нумерацією у межах розділу, за винятком таблиць, що наводяться у додатках. Номер таблиці складається з номера розділу та порядкового номера таблиці, відокремлених крапкою, наприклад, Таблиця 2.1 – перша таблиця другого розділу.

Таблиця також повинна мати назву, яку друкують малими літерами (крім першої великої), та розміщують безпосередньо над таблицею по центру сторінки.

Якщо таблиця не вміщується на одній сторінці, можна перенести її на іншій. Слово «Таблиця» вказують один раз, вирівнюючи його по правому краю над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть: «Продовження таблиці _____» із зазначенням номера таблиці.

На всі таблиці мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» в тексті пишуть скорочено, наприклад: «... табл. 2.1.». У повторних посиланнях на таблиці та ілюстрації треба вказувати скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 3.2.».

Формули та рівняння нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу та порядкового номера формули в розділі, відокремлених крапкою. Нумери формул пишуть біля правого краю аркуша на рівні відповідної формули в круглих дужках, наприклад: (2.1) (перша формула другого розділу). Посилання на формули вказують порядковим номером формули в дужках, наприклад: «... у формулі (2.1)». Пояснення значень символів і числових коефіцієнтів формули наводяться під нею в тій послідовності, в якій вони подані у формулі. Значення кожного символу і числового коефіцієнта записують з нового рядка. Перший рядок пояснення починають зі слова «де» без двокрапки.

Кожна формула та рівняння відокремлюється вище і нижче одним вільним рядком.

Наприклад:

$$q_i = \frac{P_i}{P_{100}}, \quad (2.1.)$$

де P_i — i -й параметр товару;

P_{100} — аналогічний параметр гіпотетичного виробу.

Якщо рівняння не вміщується в один рядок, його слід перенести після знаків: (=), (+), (-), (x), (:).

Слід зазначити, що до основного тексту кваліфікаційної роботи магістра вносяться ілюстрації (схеми, графіки, креслення тощо), таблиці, формули та рівняння підготовлені дипломантом шляхом комп'ютерного набору чи іншим методом. Всі перераховані допоміжні матеріали, виготовлені шляхом копіювання, включаються виключно до додатків.

3.4. Посилання у тексті

Посилання в тексті на джерела надають у квадратних дужках із зазначенням джерела та сторінки (крім газетних статей і випадків посилання на джерело в цілому). Перша цифра у квадратних дужках відповідає номеру джерела у списку використаних джерел, друга – номеру сторінки. Наприклад: [32, с. 85].

При посиланнях на розділи, підрозділи, пункти, підпункти, ілюстрації, таблиці, формули, рівняння, додатки зазначають їх номери.

ВАЖЛИВО! У разі використання запозиченого матеріалу без посилання на автора та джерело кваліфікаційна робота вважається плагіатом.

Коли текст дослідження перевантажений цитатами і суцільними посиланнями, відсутні авторські міркування, то робота набуває характеру компіляції (процес написання твору, наукової праці на підставі чужих матеріалів без самостійного дослідження та опрацювання джерел; компілювання). Помилковим вважається цитування, що має посилання на джерело, яке такої інформації не містить. Неприпустимою є фальсифікація – підробка або зміна вихідних даних з метою доведення правильності висновку (гіпотези тощо), а також умисне використання неправдивих даних. Науковий етикет потребує точно відтворювати цитований текст, не допускати, щоб найменше скорочення наведеного витягу спотворювало зміст, закладений автором.

ВАЖЛИВО! Мінімальна кількість джерел для магістрів – 60.

До списку використаних джерел включається весь перелік наукових видань, якими користувався автор (як друковані тексти, так і електронні ресурси). Посилання додаються одразу після закінчення цитати чи викладу матеріалу у квадратних дужках, де вказується порядковий номер джерела у списку літератури та відповідна сторінка джерела (наприклад [4, с. 35]), якщо посилання йде на кілька джерел, тоді позначається –[4;35;40].

ВАЖЛИВО! Рекомендується використовувати сучасні офіційні і нормативно-правові документи, нову спеціальну літературу і новітні джерела інформації з теми дослідження (за останні 5 років). Статистичні дані за останні 3 роки.

Список використаних джерел слід розміщувати такими способами:

- 1) у алфавітному порядку прізвищ першого авторів або заголовків;
- 2) у порядку згадувань у тексті роботи;

3.5. Оформлення додатків

До додатків рекомендується включати допоміжний матеріал, потрібний для повноти сприйняття дослідження:

- проміжні математичні доведення, формули та розрахунки;
- таблиці допоміжних цифрових даних;
- інструкції і методики;
- опис алгоритмів і програм розв'язання задач на ПК, які розроблені в процесі роботи над дослідженням;

- ілюстрації допоміжного характеру тощо.

Додатки оформлюють як продовження роботи на наступних її сторінках, розміщують їх у порядку зазначення відповідних посилань у тексті. Кожний такий додаток необхідно починати з нової сторінки.

Додаток має містити заголовок, надрукований симетрично до тексту сторінки. Посередині рядка над заголовком малими літерами з першої великої друкується слово «Додаток» і велика літера, що позначає додаток. Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, за винятком Г, Є, І, Ї, Й, О, Ђ, або послідовними арабськими числами. Наприклад, додаток А, додаток Б і т. ін. або додаток 1, додаток 2 і т. ін.

Текст кожного додатка за потреби може бути поділений на розділи й підрозділи, які нумерують у межах кожного додатка. У цьому разі перед кожним номером ставлять позначення додатка (літеру) і крапку, наприклад, А.2 – другий розділ додатка А; В.3.1 – перший підрозділ третього розділу додатка В.

У додатках можна розміщувати копію публікації в наукових збірниках за темою кваліфікаційної роботи магістра або ж додавати окремо копії до роздрукованої роботи у файлику разом з супровідними документами.

Ілюстрації, таблиці та формули, які розміщені в додатках, нумерують у межах кожного додатка, наприклад: рис.Д.1.2 – другий рисунок першого розділу додатка Д; формула (А.1) – перша формула додатка А.

4. ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ НА АКАДЕМІЧНИЙ ПЛАГІАТ

Перевірка кваліфікаційних робіт магістра на наявність запозичень (плагіату) проводиться з метою підвищення якості підготовки до атестації студентів в частині виконання кваліфікаційних робіт.

Плагіатом вважається дослівне відтворення чи копіювання тексту (від фрази до набору речень) з книг, статей, інтернет-ресурсів чи інших джерел без чіткого виокремлення копіюваного тексту та посилання на автора (джерело).

Проведення перевірки кваліфікаційних робіт здійснюється відповідальною особою на рівні кафедри.

За підготовку файлу роботи, що підлягає перевірці, відповідає автор цієї роботи.

Порядок збору та перевірки кваліфікаційних робіт на наявність запозичень (плагіату):

1. Перевірка кваліфікаційних робіт здійснюється науковим керівником і закінчується не пізніше ніж за 14 днів до захисту роботи.

2. Кваліфікаційні роботи мають подаватися на перевірку в електронному варіанті (CD, DVD диски або флеш-диски або відправлятися на корпоративну пошту кафедри kaf-mbusiness@uzhnu.edu.ua). На носії повинен бути лише один файл з кваліфікаційною роботою магістра у форматі Документ Word (*.doc, *.docx) та PDF.

3. Кваліфікаційна робота, яка має **не менше ніж 65-70% оригінального тексту, може бути допущена до захисту** (відповідно до витягу з протоколу №8 від 27 жовтня 2021 року засідання вченої ради факультету історії та міжнародних відносин ДВНЗ «УжНУ»).

На основі аналізу результатів перевірки кваліфікаційної роботи на наявність запозичень (плагіату) завідувач кафедри та науковий керівник приймають рішення щодо допуску роботи до захисту.

При недостатньому рівні унікальності кваліфікаційна робота магістра потребує доопрацювання та повторної перевірки не пізніше ніж за 7-10 днів до захисту роботи.

5. ПОРЯДОК ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ МАГІСТРА

5.1. Процедура захисту кваліфікаційної роботи

Закінчивши технічне оформлення роботи, магістрант повинен приділити достатню увагу останньому і вирішальному етапу навчання в магістратурі – підготовці до захисту кваліфікаційної роботи магістра. Така підготовка включає оформлення документів та матеріалів, пов'язаних із її захистом, підготовку до виступу на засіданні Екзаменаційної комісії та саму процедуру захисту випускної кваліфікаційної роботи.

Підготовлена кваліфікаційна робота магістра подається науковому керівникові для перевірки змісту та структури у визначені завданням на виконання кваліфікаційної роботи строки, але не пізніше **1 календарного місяця** до засідання Екзаменаційної комісії (ЕК) із захисту кваліфікаційної роботи. Науковий керівник перевіряє відповідність оформлення роботи встановленим вимогам.

Свої розуміння він викладає у письмовому висновку, який пишеться у довільній формі. Насамперед, у висновку вказується на відповідність виконаної роботи спеціальності, за якою Екзаменаційній комісії надане право проведення захисту кваліфікаційних робіт магістрів. Потім науковий керівник коротко характеризує виконану роботу, відзначає її актуальність, теоретичний рівень і практичну значущість, повноту, глибину й оригінальність вирішення поставлених завдань, а також дає оцінку готовності такої роботи до захисту.

Готова кваліфікаційна робота має бути представлена на кафедру за два-три тижні до державної атестації і пройти **обов'язкову** процедуру попереднього захисту за участі наукового керівника.

Не пізніше **21-30 днів** до засідання ЕК із захисту кваліфікаційних робіт на випусковій кафедрі проводиться попередній захист робіт, на якому викладачі дають поради та рекомендації щодо удосконалення як самої роботи, так і підготовленого студентом-магістрантом виступу та мультимедійної презентації.

Кваліфікаційна робота повинна бути написана літературною мовою, без зловживань науковими термінами (які транслітеровані з іноземних мов), цитатами, запозиченими із статей, монографій, підручників та з мереж Інтернет. Вона не повинна мати копільтивний характер.

Кваліфікаційна робота з ознаками плагіату, що виявився на попередньому захисті, повинна бути перероблена у період до захисту, інакше не буде допущена до захисту.

Після попереднього захисту науковий керівник дає письмовий відгук на кваліфікаційну роботу магістра.

У відгуку на кваліфікаційну роботу рекомендується визначити:

- новизну постановки і розробки питання;
- використання сучасних методів дослідження;
- оцінку ступеня науковості, новизни дослідження;
- аргументованість висновків і обґрунтованість пропозицій;

- особисту участь студента у наведених експериментальних дослідженнях, теоретичному опрацюванні отриманих результатів, формулюванні наукового положення/ідеї/методики;
- ставлення студента до виконання роботи, ступінь самостійності та творчий характер дослідження;
- вміння магістранта чітко, грамотно й аргументовано викладати матеріал, правильно оформляти його.

Відгук має містити загальний висновок щодо рекомендації до захисту екзаменаційній комісії (**Додаток Н**).

Кваліфікаційна робота, допущена до захисту, передається завідувачем кафедри на рецензію разом з відгуком наукового керівника. Склад рецензентів визначається кафедрою. Ними можуть бути як науковці інших вищих навчальних закладів, так і висококваліфіковані спеціалісти-практики установ та організацій галузі.

У рецензії (**Додаток О**) відображається оцінка актуальності теми, її теоретичної та практичної значущості, повнота розкриття теми, наукова обґрунтованість висновків та рекомендацій, формулюються зауваження до роботи, недоліки, побажання рецензента. У кінці рецензії дається загальна оцінка роботи за шкалою ЄКТС, 100-бальною шкалою та національною шкалою: робота заслуговує оцінки «А» – 92 бали «відмінно» (добре, задовільно, незадовільно). Оцінка рецензента «незадовільно» не є підставою для недопуску роботи до захисту.

Рішення про допуск кваліфікаційної роботи до захисту на основі пропозицій наукового керівника та результатів попереднього захисту приймається на засіданні випускової кафедри. Про це свідчить підпис завідувача кафедри на титульній сторінці. Якщо випускова кафедра на засіданні за участю випускника та наукового керівника роботи вважає неможливим допустити роботу до захисту, то захист нової кваліфікаційної роботи магістра (на іншу тему) можливий не раніше, ніж у наступний термін роботи ЕК в університеті.

Студенти, кваліфікаційні роботи яких на попередньому захисті були оцінені позитивно, допускаються до захисту на засіданні ЕК. Робота має бути представлена ЕК не пізніше, ніж за **5-7 днів** до захисту.

Окрім самої кваліфікаційної роботи студент повинен надати конверт розміром А4, в який вкладає заповнений типовий бланк завдання до роботи, відгук наукового керівника, рецензія, копії підтверджуючих документів апробації теми дослідження.

Крім того, в обов'язковому порядку на електронну пошту кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту (kaf-mbusiness@uzhnu.edu.ua) надсилається чистовий варіант кваліфікаційної роботи магістра разом з перерахованими вище супровідними документами у форматі PDF.

Подання Голові екзаменаційної комісії щодо захисту кваліфікаційної роботи магістра містить довідку про успішність, яку готує деканат, висновок наукового керівника і висновок кафедри про роботу (**Додаток П**).

Захист кваліфікаційної роботи відбувається прилюдно на засіданні Екзаменаційної комісії, затвердженої у встановленому порядку в університеті або на підприємстві, в установі чи організації, для яких тематика робіт, поданих до захисту, становить науково-теоретичну і практичну цінність.

Присутність на захисті рецензента є бажаною, а наукового керівника обов'язковою.

При підготовці магістранта до виступу на засіданні Екзаменаційної комісії, перш за все, він повинен приділити увагу своїй роботі над виступом за результатами виконання кваліфікаційної роботи магістра у формі доповіді, покликаної розкрити сутність, теоретичне й практичне значення результатів проведеної роботи.

Студент готує до захисту доповідь та презентацію, яка повинна містити таблиці, графіки, рисунки, які висвітлюють результати дослідження, основні висновки, узагальнення та пропозиції, які містяться у роботі. Бажана кількість слайдів та ілюстрацій – 8-10.

Захист кваліфікаційної роботи розпочинається з доповіді її автора, в якій він/вона у межах 7-10 хв. має викласти актуальність теми, структуру роботи, поставлені завдання (стисло); основні положення розділів, отримані результати та висновки відповідно до поставлених у роботі завдань, зміст запропонованих шляхів вирішення поставленої проблеми.

На завершення студенту необхідно зазначити: де слід, на його думку, застосувати результати дослідження; яка очікувана соціально-економічна ефективність запропонованих ним/нею заходів.

Члени комісії, присутні на захисті, можуть задавати студенту питання з метою визначення рівня та самостійності підготовки роботи.

Обсяг часу на загальний захист роботи не повинен перевищувати 15 хвилин.

У структурному відношенні доповідь можна розділити на три частини, кожна з яких являє собою самостійний смисловий блок, хоча вони логічно взаємозалежні і представляють єдність, яка, у цілому, характеризує зміст проведеного дослідження. Перша частина доповіді в основних моментах повторює вступ роботи. Рубрики цієї частини відповідають тим смисловим аспектам, стосовно яких характеризується актуальність обраної теми, надається опис наукової проблеми, а також формулюється мета роботи. Тут необхідно зазначити методи, за допомогою яких отримано фактичний матеріал роботи, а також охарактеризувати її зміст та загальну структуру.

Після першої вступної частини йде друга, найбільша за обсягом частина, яка у послідовності, встановленій логікою проведеного дослідження, характеризує кожний розділ кваліфікаційної роботи магістра. При цьому особлива увага звертається на підсумкові результати. Відзначаються також критичні зіставлення й оцінки.

Закінчується доповідь заключною частиною, яка будується на основі тексту висновків і рекомендацій кваліфікаційної роботи магістра. Тут доцільно перерахувати загальні висновки з її тексту і зібрати воедино основні рекомендації.

До тексту доповіді можуть бути прикладені додаткові матеріали (схеми, таблиці, графіки, діаграми і т. ін.), які необхідні для доказу висунутих положень і обґрунтування зроблених висновків та запропонованих рекомендацій.

Захист кваліфікаційної роботи магістра носить характер наукової дискусії і відбувається в обстановці високих вимог, принциповості та дотримання наукової етики; при цьому, докладному аналізу повинні піддаватися вірогідність й

обґрунтованість усіх висновків та рекомендацій наукового і практичного характеру, які містяться у роботі.

Свій виступ магістрант будує на основі читання (або краще переказу) заздалегідь підготовленої доповіді, покликаної показати високий рівень його теоретичної підготовки, ерудицію й здатність доступно викласти основні наукові результати проведеного дослідження. Бажано ілюструвати свою доповідь презентацією, виконаною у PowerPoint.

Автор роботи доповідає за кафедрою, звертаючи увагу на об'єкти, відображені на плакатах, рисунках, у презентації. При потребі він може написати формули на дошці, пояснити особливості експонату. Після виступу надається слово науковому керівникові, у разі його відсутності (з поважних причин) головуєчий зачитує його відгук. Після цього починається наукова дискусія, у якій можуть брати участь усі присутні на захисті. Члени Екзаменаційної комісії і особи, запрошені на захист, в усній формі можуть ставити запитання з проблем роботи, методів дослідження, уточнюючи результати й процедуру експериментальної роботи і т. д.

Відповідаючи на поставлені запитання, слід торкатися суті справи. Авторам робіт слід виявляти скромність в оцінці своїх наукових результатів і тактовність до тих, хто ставить запитання.

Перш ніж відповідати на запитання, необхідно його вислухати або, за потреби, й записати. При цьому слід враховувати, що чітка, логічна, аргументована відповідь на попереднє питання може виключити наступне.

Інколи виникають наступні ситуації:

- питання зрозуміле і ви даєте на нього відповідь. Від вас чекають розгорнутої відповіді, яка демонструє вашу ерудицію;
- питання незрозуміле. Тоді слід попросити уточнити або повторити його, а потім відповісти на нього;
- питання зрозуміле, але відповісти на нього ви не можете. У цьому випадку можливі репліки: «Це не входило у завдання даної роботи»; «Це виходить за рамки цієї роботи»; «Це питання, на жаль, не розглядалося нами (з якоїсь причини)» і т. ін.

Далі надається слово рецензентові (при його відсутності – зачитується рецензія).

Після закінчення дискусії за бажанням автора роботи йому може надаватися заключне слово, після чого можна вважати, що основна частина процедури захисту завершена.

5.2. Особливості організації захисту наукової роботи в дистанційному режимі

За рішенням кафедри, спираючись на порядок організації навчального процесу в університеті, згідно з Рекомендаціями Міністерства освіти України «Щодо організації поточного, семестрового контролю та атестації здобувачів фахової передвищої та вищої освіти із застосування дистанційних технологій навчання», захист кваліфікаційних робіт може здійснюватися із використанням

дистанційних технологій навчання в синхронному режимі (відеоконференція) на цифровій платформі Google Meet.

При цьому здійснюється цифрова фіксація (відеозапис) процесу атестації у формі захисту кваліфікаційних робіт. Запитання-відповіді до здобувача освіти обов'язково проводяться у синхронному режимі.

На момент захисту кваліфікаційної роботи її паперовий примірник із власноручним підписом здобувача освіти та супровідними документами (відгуком керівника, рецензією і завданням) мають знаходитися в екзаменаційній комісії. Його надсилання може здійснюватися засобами поштового зв'язку. Здобувач освіти надає екзаменаційній комісії особисто або через кафедру електронну копію кваліфікаційної роботи у форматі .pdf, а також фотокопії відповідних супровідних документів до роботи.

Не пізніше однієї доби перед початком захисту кваліфікаційних робіт здобувачі отримують єдине посилання з ідентифікатором зустрічі, що відбуватиметься на цифровій платформі Google Meet. Здобувачам рекомендується перед початком процедури захисту перевірити злагодженість роботи обладнання, наявність безперебійного Інтернет-зв'язку, відповідність версій програмного забезпечення власного обладнання можливостям роботи на цифровій платформі Google Meet та демонстрації презентації в дистанційному режимі, якість відтворення голосу та відео.

Після початку роботи члени екзаменаційної комісії та здобувачі, які на даний момент не презентують результати дослідження, вимикають звук, проте перебувають на онлайн-зустрічі особисто, не використовуючи жодних аватарів.

За винятком надзвичайних обставин, учасникам атестаційного процесу не рекомендується запізнюватися на онлайн-зустріч або завчасно її залишати.

5.3. Критерії оцінювання кваліфікаційної роботи магістра

Результати захисту кваліфікаційних робіт визначаються оцінками національної шкали («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкали ECTS (A, B, C, D, E, Fx) з урахуванням теоретичної, наукової та практичної підготовки студентів.

Рішення ЕК про оцінку результатів захисту кваліфікаційних робіт, а також про видачу випускникам дипломів про закінчення університету, отримання вищої освіти та здобуття певної кваліфікації приймається на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у її засіданні. При однаковій кількості голосів голова комісії має вирішальний голос. Оцінки виставляє кожен член комісії, а голова підсумовує їх результати по кожному студенту.

Рішення ЕК про оцінку результатів захисту кваліфікаційних робіт, а також про видачу випускникам дипломів голова ЕК оголошує студентам в день захисту.

Повторний захист роботи з метою підвищення оцінки не дозволяється.

Студенти, які не атестовані у затвердженій для них строк і не захистили кваліфікаційну роботу, мають право на повторну атестацію в наступний термін роботи ЕК протягом трьох років після закінчення університету на засадах,

визначених університетом. У разі, якщо після закінчення студентом університету пройшло більше трьох років, право на його повторну атестацію надається університетом за погодженням з МОН.

Якщо результати захисту кваліфікаційної роботи не відповідають вимогам державних стандартів і встановленим критеріям, студенту, за рішенням ЕК, виставляється оцінка «незадовільно». У випадках, коли захист кваліфікаційної роботи визнається незадовільним, ЕК встановлює, чи може студент подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він повинен опрацювати нову тему, визначену випусковою кафедрою.

Основними критеріями оцінювання кваліфікаційної роботи ОС «магістр» є:

- чіткість, повнота та послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;

- науковість стилю викладання;

- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;

- правильне оформлення роботи відповідно до стандартів.

Основними показниками, що впливають на оцінку кваліфікаційної роботи і належать до її змістовної частини є:

- виконання дослідження на актуальну тему;

- досягнення поставленої мети роботи та відповідних до неї завдань;

- логічність побудови структури роботи та вміння систематизувати і структурувати матеріал;

- вміння узагальнювати, робити висновки, зіставляти різні точки зору з обраного питання;

- відповідність плану і змісту роботи її темі;

- наявність у кваліфікаційній роботі практичних рекомендацій та обґрунтування запропонованих автором рішень, а також елементів наукової новизни;

- аналіз достатньої кількості літературних джерел з обраної тематики;

- самостійність виконання кваліфікаційної роботи;

- наявність у роботі наукової новизни, обґрунтованої та підтвердженої дослідженнями.

Основними показниками, що впливають на оцінювання кваліфікаційної роботи і належать до якості оформлення, є:

- використання студентом сучасних комп'ютерних технологій;

- грамотне, стилістично правильне оформлення кваліфікаційної роботи та відповідність викладеного матеріалу науковому стилю, використання наукової термінології;

- наявність та точність відображення посилань на літературні джерела;

- відсутність орфографічних і пунктуаційних помилок;

- правильне оформлення змісту кваліфікаційної роботи;

- дотримання усіх вимог щодо оформлення кваліфікаційної роботи (текст роботи, подання графічного матеріалу, таблиць, додатків, переліку посилань, формул).

Основними показниками, що впливають на оцінку кваліфікаційної роботи і належать до процесу її захисту, є:

- чіткість, дотримання регламенту та висвітлення основних результатів дослідження, що викладені у кваліфікаційній роботі, – під час її презентації ЕК;
- глибина знань, які студенти демонструють у тексті роботи, слайдів та у відповідях на запитання;
- відповідність доповіді слайдам презентації;
- здатність правильно відповідати на поставлені під час захисту запитання та аргументовано викладати власну точку зору;
- присутність у представленому дослідженні наукової новизни, спроможність її подання, доведення та обґрунтування;
- прояв набутих теоретичних знань студента у практичних навичках під час виконання роботи;
- рівень розуміння змісту роботи та проблеми, яка в ній розглядається;
- глибина володіння питаннями, що виносяться на захист роботи;
- наявність статей, тез доповідей за результатами виконаного дослідження;
- чіткість і логічність відповідей на запитання, вміння інтегрувати, адаптувати і надавати набуті практичні та теоретичні знання;
- змістовні та правильні відповіді на зауваження наукового керівника та рецензента;
- знання доповідачем науково-практичних досліджень вітчизняних та зарубіжних учених та методичних підходів згідно з темою роботи.

Виконання та дотримання усіх вищеперерахованих показників під час захисту кваліфікаційної роботи відповідає оцінці «відмінно» (табл. 5.2.1).

Таблиця 5.2.1

Шкала оцінювання кваліфікаційної роботи магістра

Бали Q	ECTS шкала	Національна шкала	Пояснення
90...100	A	відмінно	В роботі зроблено власне оцінювання різних літературних джерел, використано сучасні методи дослідження, побудовано формалізовану модель проблеми, проведено комплексні наукові дослідження, розрахунки і, на їх основі – аргументовано висновки та обґрунтовано пропозиції, а результати наукового дослідження опубліковано у наукових виданнях та/або матеріалах наукових конференцій.
82...89	B	добре	В роботі зроблено власне оцінювання використаних літературних джерел, самостійно проаналізовано підібраний матеріал, звітні дані підприємства, проведено комплексні дослідження, зроблено висновки та сформульовано
74...81	C		

			пропозиції, але вони не є достатньо аргументованими.
64...73	D	задовільно	В кваліфікаційній роботі ОС «магістр» розкрито тему, прореферовано необхідні літературні джерела, проаналізовано необхідні інформаційні та статистичні бази даних, проведено дослідження, сформульовано висновки без необхідного їх обґрунтування.
Менше 60	Fx		

6. СПИСОК ІНФОРМАЦІЙНИХ ДЖЕРЕЛ, НАУКОВОЇ, НАВЧАЛЬНОЇ ТА НАВЧАЛЬНО-МЕТОДИЧНОЇ ЛІТЕРАТУРИ ВИКОРИСТАНИХ ПРИ УКЛАДАННІ:

1. Дергачова В.В. Управління інноваційною діяльністю : методичні вказівки до виконання та захисту дипломних робіт освітньо-кваліфікаційного рівня «Магістр» / В.В.Дергачова, Н.О. Сімченко, К.О. Бояринова, Л.П. Артеменко, О.В. Гук. К.: НТУУ «КПІ», 2013. 68 с. URL: http://management.fmm.kpi.ua/wp-content/uploads/2015/03/Magistr_UI.docx
2. Дипломне проектування (ОКР Магістр - Бізнес-адміністрування): методичні рекомендації з дипломного проектування. URL: <https://msn.khnu.km.ua/course/view.php?id=4955&lang=uk>
3. Коваленко Н. М., Григор'єв С. М. Бізнес-адміністрування: методичні вказівки до написання та оформлення дипломної роботи магістра. Запоріжжя: ЗНУ, 2013. 60с. URL: http://sites.znu.edu.ua/bank/public_files/2013/11/45/8836_1383560110_metodichn_vkaz_vki_dlya_mr_ba_2013.pdf
4. Ковальчук В. В., Моїсєєв Л.М. Основи наукових досліджень: навч. посіб. 3-є вид., перероб. і допов. К.: ВД «Професіонал», 2005. 240 с. (Розділ 6. Оформлення результатів досліджень у вигляді наукових робіт).
5. Крушельницька О. В. Методологія та організація наукових досліджень: навч. посібник. К.: Кондор, 2003. 192 с. (Тема 7. Методика підготовки і оформлення курсових, дипломних та магістерських робіт).
6. Методичні рекомендації щодо написання, оформлення та захисту дипломної роботи бакалавра зі спеціальності 292 «Міжнародні економічні відносини» / Укл.: Н.О.Кушнір, Є.А.Ерфан, О.І.Заяць, В.В.Машкара-Чокнадій. Ужгород: ДВНЗ «УжНУ», 2021. 43 с.
7. Положення про дипломну роботу (проект) в ДВНЗ «УжНУ» (протокол №14 від 13.12.2016 р.). URL: <https://www.uzhnu.edu.ua/uk/infocentre/get/11106>
8. Фалюта А.В. Методичні рекомендації до написання магістерської (дипломної) роботи / Львів, 2021. 36 с. URL: https://econom.lnu.edu.ua/wp-content/uploads/2016/04/MAHISTERSKA_metodychka_BSB-2021.pdf
9. Цехмістрова Т. С. Основи наукових досліджень: навч. посіб. Київ: Видавничий Дім «Слово», 2003. 240 с. (Тема 5. Курсова, дипломна, магістерська робота: написання, оформлення і захист).
10. Шейко В. М., Кушнарєнко Н. М. Організація та методика науково-дослідницької діяльності: підручник. 3-є вид. К.: Знання–Прес, 2003. 295 с. (Розділ III. Курсова, дипломна, магістерська робота: написання, оформлення і захист)

ДОДАТКИ

Додаток А

Рекомендована тематика кваліфікаційних робіт магістра

1. Антикризове управління підприємством в умовах невизначеності (на прикладі ... «...»)
2. Бізнес-планування діяльності підприємства
3. Впровадження системи проектно-орієнтованого управління для активізації виробничої діяльності підприємства (на прикладі ... «...»)
4. Впровадження ефективної системи стратегічного планування в організації
5. Впровадження системи збалансованих показників у стратегічне управління організацією
6. Використання сучасних інформаційних технологій в управлінні підприємством.
7. Використання сучасних технологій управління персоналом у формування організаційної структури підприємства (на прикладі ... «...»)
8. Впровадження системи бюджетування на підприємстві.
9. Дослідження впливу рівня податків та зборів на ефективність діяльності підприємства (на прикладі ... «...»).
10. Дослідження емоційного інтелекту керівника та його вплив на результати діяльності.
11. Етапи та процес пошуку креативних рішень в організації.
12. Ефективність управління цілями та сучасні підходи до її оцінки на підприємстві.
13. Ефективність управлінських рішень та критерії оцінки в діяльності організації.
14. Застосування організаційно-економічних методів забезпечення конкурентоспроможності підприємства (на прикладі ... «...»)
15. Інституціональні механізми удосконалення управління підприємством (на прикладі ... «...»)
16. Кадрове забезпечення ефективності діяльності підприємства (на прикладі ... «...»)
17. Контроль як функція управління та основні напрямки його вдосконалення.
18. Механізм формування та впровадження маркетингової стратегії на підприємстві.
19. Мотивація праці як складова економічного розвитку підприємства
20. Напрями вдосконалення корпоративного управління АТ (на прикладі ... «...»)
21. Організаційно-економічний механізм формування стратегічних альтернатив для забезпечення економічної ефективності діяльності підприємства (на прикладі ... «...»)
22. Організаційно-економічний механізм формування стратегічного потенціалу підприємства (на прикладі ... «...»)
23. Організаційно-економічний механізм забезпечення ефективного використання потенціалу підприємства (на прикладі ... «...»)

24. Організаційно-економічний механізм забезпечення стійкого розвитку підприємств (на прикладі ... «...»)
25. Організаційно-економічний механізм контролінгу у системі менеджменту підприємства (на прикладі ... «...»)
26. Організаційно-економічний механізм управління інноваційною діяльністю підприємства
27. Організаційне проектування в системі управління організаційними змінами (на прикладі ... «...»)
28. Особливості ефективного управління процесом диверсифікації діяльності підприємства
29. Особливості управління персоналом в інтелектуальній організації.
30. Оцінка ефективності системи менеджменту на підприємстві.
31. Оцінка та розвиток інвестиційно-інноваційного потенціалу підприємства.
32. Підвищення ефективності управління ресурсним потенціалом підприємства.
33. Розвиток лідерських якостей керівника підприємства в сучасному бізнес середовищі.
34. Розвиток творчої особистості керівника підприємства.
35. Розвиток людського потенціалу в забезпеченні ефективності діяльності підприємства (на прикладі ... «...»)
36. Розвиток методів управління персоналом підприємства: аспект самоорганізації (на прикладі ... «...»)
37. Розвиток соціального капіталу промислового підприємства (на прикладі ... «...»)
38. Розроблення системи управління ризиками інвестиційної діяльності підприємства (на прикладі ... «...»)
39. Стратегічна стійкість підприємства та її забезпечення в умовах кризи (на прикладі ... «...»)
40. Страхування в системі механізмів забезпечення економічної безпеки підприємства (на прикладі ... «...»)
41. Страхування фінансових ризиків як механізм надання гарантій підприємницької діяльності підприємства (на прикладі ... «...»)
42. Удосконалення ділового етикету та етики ділового спілкування.
43. Удосконалення корпоративного управління в умовах реструктуризації підприємства (на прикладі ... «...»)
44. Удосконалення менеджменту персоналу на підприємстві.
45. Удосконалення механізмів корпоративної культури в управлінні людськими ресурсами підприємства в умовах ринку (на прикладі ... «...»)
46. Удосконалення механізму стимулювання персоналу ПАТ (на прикладі ... «...»)
47. Удосконалення процесу планування на підприємстві.
48. Удосконалення систем підбору та звільнення персоналу в організації
49. Управління бізнес-процесами на підприємствах сфери послуг.
50. Управління внутрішньофірмовими трудовими відносинами у забезпеченні розвитку підприємства (на прикладі ... «...»)
51. Управління інвестиційною діяльністю підприємства
52. Управління конфліктами в організації.

53. Управління корпоративною культурою на підприємстві.
54. Управління модернізацією виробничої діяльності підприємства (на прикладі ... «...»)
55. Управління мотиваційними процесами на підприємстві.
56. Управління організаційною культурою підприємства.
57. Управління підприємством на основі принципів соціальної відповідальності
58. Управління проектом розвитку ІТ-компанії.
59. Управління професійним розвитком персоналу підприємства.
60. Управління процесами забезпечення ефективності праці управлінського складу підприємства (на прикладі ... «...»)
61. Управління процесами розвитку персоналу на промисловому підприємстві (на прикладі ... «...»)
62. Управління процесами розвитку персоналу підприємства (на прикладі ... «...»)
63. Управління процесами розвитку персоналу підприємства.
64. Управління процесом забезпечення ефективності діяльності підприємства (на прикладі ... «...»)
65. Управління процесом забезпечення конкурентоспроможності підприємства (на прикладі ... «...»)
66. Управління процесом продажу продукції підприємства.
67. Управління ризиками на підприємстві.
68. Управління розвитком персоналу підприємства
69. Стратегічне планування на основі моделі Мак-Кінсі
70. Стратегічні напрями забезпечення соціально-екологічної безпеки в умовах стійкого розвитку підприємства (на прикладі ... «...»)
71. Сучасні стратегії формування управлінської команди.
72. Сучасні підходи до управління системою якості продукції підприємства
73. Удосконалення системи управління ціновою політикою підприємства.
74. Удосконалення стратегічного управління на підприємстві.
75. Управлінські механізми антикризового управління підприємством (на прикладі ... «...»)
76. Управління стратегічним розвитком на малих підприємствах України (на прикладі ... «...»)
77. Управління соціальною відповідальністю бізнесу.
78. Управління стійким розвитком підприємства в умовах турбулентного середовища (на прикладі ... «...»)
79. Управління фінансовою стійкістю підприємств.
80. Формування механізму взаємоузгодження кадрової політики та стратегії розвитку підприємства (на прикладі ... «...»)
81. Формування організаційно-економічного механізму реалізації стратегічних змін на підприємстві (на прикладі ... «...»)
82. Фінансово-інституційні інструменти страхування ризиків у діяльності підприємства (на прикладі ... «...»)
83. Формування ефективного мотиваційного механізму на підприємстві.
84. Формування ефективної маркетингової системи на підприємстві

85. Формування іміджу підприємства як елементу конкурентоспроможності.
86. Формування інструментів управлінського контролю в організації (на прикладі ... «...»)
87. Формування корпоративної культури підприємства в умовах невизначеності (на прикладі ... «...»)
88. Формування механізмів інвестицій в людський капітал на підприємстві в умовах кризи (на прикладі ... «...»)
89. Формування механізмів інформаційно-комунікаційного менеджменту організації (на прикладі ... «...»)
90. Формування механізму мотивації персоналу на засадах соціально – орієнтованого управління (на прикладі ... «...»)
91. Формування механізму організаційних змін на підприємстві (на прикладі ... «...»)
92. Формування механізму ресурсного забезпечення діяльності підприємства (на прикладі ... «...»)
93. Формування організаційно-економічного механізму створення малого підприємства (на прикладі ... «...»)
94. Формування системи корпоративного управління підприємством (на прикладі ... «...»)
95. Формування системи корпоративної відповідальності підприємства.
96. Формування системи мотивації праці працівників організації.
97. Формування системи стимулювання працівників в забезпеченні випуску конкурентоспроможної продукції (на прикладі ... «...»)
98. Формування системи управління персоналом інтелектуальної організації (на прикладі ... «...»)
99. Формування та розвиток системи управління транснаціональними корпораціями (на прикладі ... «...»)

Форма заяви студента на виконання кваліфікаційної роботи

Завідувачці кафедри бізнес-адміністрування,
маркетингу та менеджменту ДВНЗ «УжНУ»
доц. Дюгованець О.М.

студента 2 року навчання
спеціальності 073 «Менеджмент»
(Освітня програма «Бізнес-адміністрування»)

(прізвище, ініціали)

ЗАЯВА

Прошу дозволити мені виконання кваліфікаційної роботи магістра на тему
«Управління якістю продукції підприємства ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика»».

(підпис)

(прізвище, ініціали)

«_____» _____ 20__ р.

Розглянуто на засіданні кафедри (протокол №__ від «___» _____ 20__ р.) та
затверджена тема магістерської роботи: «_____»

_____».

Призначено наукового керівника:

Завідувачка кафедри
бізнес-адміністрування,
маркетингу та менеджменту

_____ доц. Дюгованець О.М.
(підпис)

Приклад оформлення завдання на кваліфікаційну роботу

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ФАКУЛЬТЕТ історії та міжнародних відносин
КАФЕДРА бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту
ОСВІТНІЙ СТУПІНЬ магістр
СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 073 «Менеджмент» (освітня програма «Бізнес-адміністрування»)

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Завідувачка кафедри бізнес-адміністрування,
маркетингу та менеджменту ДВНЗ «УжНУ»
доц. Дюгованець О.М.

«__» _____ 20__ року

ЗАВДАННЯ
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Харченко Наталія Василівна
(прізвище, ім'я, по батькові)

1. **Тема:** «Управління якістю продукції підприємства ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика»

Керівник роботи: Федченко Петро Петрович, доктор економічних наук, професор кафедри бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ДВНЗ «УжНУ» від «__» _____ 20__ року № _____

2. **Строк подання студентом МР** _____

3. **Вихідні дані до роботи** (коротке обґрунтування актуальності, мета роботи, навчальні цілі, наукові цілі та завдання, аналітичний матеріал, статистичний матеріал, технічні, економічні, управлінські дані тощо) _____

4. **Перелік питань, які потрібно розробити для розкриття змісту розділів та досягнення цілей роботи** _____

5. **Перелік ілюстраційного та розрахункового матеріалу** _____

6. Консультанти розділів (при необхідності)

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв

7. Дата видачі завдання на виконання роботи _____

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН (зразок)

Назва етапу	Термін виконання	Примітка
Обрання і затвердження теми роботи	14 вересня	виконано
Складання плану, підбір та вивчення літератури	25 вересня	виконано
Збір даних	поч. жовтня	виконано
Написання 1 теоретичного розділу	12 жовтня	виконано
Написання 2 розділу	26 жовтня	виконано
Написання 3 розділу	09 листопада	виконано
Розробка та обґрунтування висновків та пропозицій	листопад	виконано
Оформлення кваліфікаційної роботи та подання науковому керівникові	20 листопада	виконано
Підготовка статті до конференції по темі наукового дослідження у співпраці з керівником	вересень-листопад	виконано
Доопрацювання роботи з урахуванням зауважень і пропозицій наукового керівника	30 листопада	виконано
Подання завершеної роботи	07 грудня	виконано
Підготовка презентації до захисту роботи	07-08 грудня	виконано
Попередній захист роботи на кафедрі	09 грудня	виконано
Подання роботи для перевірки на плагіат		виконано
Подання переплетеної роботи на кафедру	16 грудня	виконано
Підготовка документації (роздатковий матеріал, презентації, відгуки, рецензії, анотації)	грудень	виконано

Студент _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Керівник роботи _____
(підпис) (прізвище та ініціали)

Приклад оформлення титульної сторінки

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
ФАКУЛЬТЕТ ІСТОРІЇ ТА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН
Кафедра бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту**

ХАРЧЕНКО НАТАЛІЯ ВАСИЛІВНА

**УПРАВЛІННЯ ЯКІСТЮ ПРОДУКЦІЇ ПІДПРИЄМСТВА
ПрАТ «УЖГОРОДСЬКА ШВЕЙНА ФАБРИКА»
Спеціальність 073 «Менеджмент»
(освітня програма «Бізнес-адміністрування»)**

Кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня
магістра

Науковий керівник:
Федченко П. П.,
доктор економічних наук,
професор кафедри бізнес-
адміністрування, маркетингу
та менеджменту

Засвідчую, що у цій науковій роботі магістра немає запозичень з праць інших авторів без відповідних посилань.

Студент _____

Зворотна сторона титульного аркуша

Реєстрація _____
(номер)

« ___ » _____ 20__ р. _____
(підпис лаборанта кафедри) (прізвище, ініціали)

Кваліфікаційна робота допущена до захисту

Завідувачка кафедри бізнес-адміністрування,
маркетингу та менеджменту

_____ О.М. Дюгованець
(підпис) (ініціали, прізвище)

к.е.н., доцент
(науковий ступінь, вчене звання)

« ___ » _____ 20__ р.

Рецензент

(прізвище, ініціали; науковий ступінь, вчене звання; посада)

Приклад складання анотації

АНОТАЦІЯ

Варга М.І. Стратегія підвищення фінансової стійкості підприємства (на прикладі ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття»). Рукопис. Кваліфікаційна робота магістра із спеціальності 073 «Менеджмент» (освітня програма «Бізнес-адміністрування»). ДВНЗ «Ужгородський національний університет». Ужгород, 2023. 78 с.

Кваліфікаційна робота магістра присвячена обґрунтуванню стратегії підвищення фінансової стійкості підприємства. Охарактеризовано сутність фінансової стійкості підприємства та надано класифікацію чинників впливу на неї за визначеними ознаками. Узагальнено зарубіжний досвід щодо аналізу фінансової стійкості підприємств. Розглянуто сучасні підходи підвищення фінансової стійкості підприємства та систематизовано особливості підвищення фінансової стійкості підприємств. Проведено аналіз та надано оцінку фінансового стану підприємства (на прикладі ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття»). Систематизовано концептуальні засади формування та розвитку стратегії підвищення фінансової стійкості ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття». Обґрунтовано практичні рекомендації щодо зростання фінансової стійкості ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» у короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективах.

Ключові слова: СТРАТЕГІЯ, ФІНАНСОВА СТІЙКІСТЬ, ПІДПРИЄМСТВО, ОЦІНКА ФІНАНСОВОГО СТАНУ, ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ.

ABSTRACT

Varga M.I. Strategy for improving the financial stability of the enterprise (for example, «Hotel «Intourist-Zakarpattia», LLC). Master's thesis on specialty 073 «Managements» (specialization of «Business-administration»). Uzhgorod National University. Uzhgorod, 2023. 121 p.

The master's thesis is devoted to the substantiation of a strategy to improve the financial stability of the enterprise. The essence of the financial stability of the enterprise is characterized and its classification according to certain criteria is provided. Foreign experience in areas of improving the financial stability of enterprises is generalized. Modern approaches to improving the financial stability of the enterprise are considered and the features of increasing the financial stability of enterprises are systematized. The analysis and estimation of the financial state of the enterprise (on the example of «Hotel «Intourist-Zakarpattia», LLC) were carried out. The conceptual foundations of the formation and development of a strategy to increase financial stability of «Hotel «Intourist-Zakarpattia», LLC are systematized. Recommendations on the growth of financial stability of «Hotel «Intourist-Zakarpattia», LLC in the short-term, medium-term and long-term prospects are substantiated.

Key words: STRATEGY, FINANCIAL SUSTAINABILITY, ENTERPRISE, ASSESSMENT OF FINANCIAL CONDITION, INCREASE OF FINANCIAL STABILITY

Приклад оформлення змісту кваліфікаційної роботи

ЗМІСТ

ПЕРЕЛІК УМОВНИХ ПОЗНАЧЕНЬ, СИМВОЛІВ, ОДИНИЦЬ, СКОРОЧЕНЬ І ТЕРМІНІВ.....	2
ВСТУП.....	4
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПІДПРИЄМСТВА.....	7
1.1. Теоретичні підходи українських та зарубіжних учених до визначення понять «потенціал», «експортний потенціал» та їх класифікації.....	7
1.2. Механізм реалізації експортного потенціалу підприємства.....	13
1.3. Методика діагностики експортного потенціалу підприємства.....	20
Висновки до розділу 1.....	25
РОЗДІЛ 2. ОЦІНКА ЕКСПОРТНОГО ПОТЕНЦІАЛУ ПрАТ «УЖГОРОДСЬКА ШВЕЙНА ФАБРИКА».....	26
2.1. Аналіз розвитку українського ринку швейних виробів.....	26
2.2. Аналіз розвитку світового ринку швейних виробів.....	33
2.3. Характеристика діяльності ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика».....	40
2.4. Діагностика експортного потенціалу ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика».....	47
Висновки до розділу 2.....	54
РОЗДІЛ 3. ВДОСКОНАЛЕННЯ УПРАВЛІННЯ ЕКСПОРТНИМ ПОТЕНЦІАЛОМ ПрАТ «УЖГОРОДСЬКА ШВЕЙНА ФАБРИКА».....	55
3.1. Розробка механізму реалізації експортного потенціалу ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика».....	55
3.2. Визначення ефективності структури експортного асортименту ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика».....	61
3.3. Розробка перспективного експортного товарного асортименту ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика».....	66
Висновки до розділу 3.....	67
ВИСНОВКИ	68
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	71
ДОДАТКИ.....	80

**Приклад оформлення переліку умовних позначень, символів, одиниць,
скорочень і термінів**

АПК – аграрно-промисловий комплекс
АТП – автотранспортне підприємство
ЄБРР – Європейський банк реконструкції та розвитку
ЖЦТ – життєвий цикл товару
КБ – конструкторське бюро
НБУ – Національний банк України
НДДКР – науково-дослідницькі та дослідно-конструкторські роботи
НТР – науково-технічний розвиток
ОФ – основні фонди
ПДВ – податок на додану вартість
ПП – прямі іноземні інвестиції
ПрАТ – приватне акціонерне товариство
СП – спільне підприємство
ТНК – транснаціональна корпорація
ФПГ – фінансово-промислова група

Приклад оформлення додатків

Додаток А

Таблиця А.1

Зони вільної торгівлі Китаю

ЗВТ	Площа	Рік заснування	Завдання
Чунцін	120 км ²	2021	розвиток концепції «Один пояс, один шлях»
Фуцзянь	118 км ²	2021	співпраця з Тайванем; збільшення рівня інвестицій та туризму
Гуандун	116 км ²	2022	співпраця з Макао та Гонконгом у сфері освіти та високих технологій; розвиток концепції «Морський шовковий шлях».
Хенань	120 км ²	2022	розвиток транспортної та логістичної систем для концепції «Один пояс, один шлях»
Хубей	120 км ²	2021	пришвидшити розвиток Центрального Китаю та його індустріалізацію
Ляонін	120 км ²	2021	розвиток Пн.-Сх. частини Китаю; збудувати морський та залізничний інтермодалізм
Шеньсі	120 км ²	2020	підтримка розвитку високих технологій, аграрної техніки культурний та науковий обмін
Шанхай	121 км ²	2020	розвиток вільної торгівлі, залучення іноземних інвестицій; реформування у сфері торгівлі та оподаткування
Сичуань	120 км ²	2019	просування концепції «Розвиток західного Китаю»
Тяньцзінь	120 км ²	2020	збільшення виробництва, надання логістичних послуг; розвиток морських перевезень
Чжецзян	120 км ²	2019	розвиток міжнародної торгівлі сировиною та нафтопродуктами; суднобудування

Джерело: розроблено на основі даних джерел [46; 50; 51; 52; 57; 65]

Приклад оформлення вступу до кваліфікаційної роботи

ВСТУП

Актуальність теми. Проблема підвищення конкурентоспроможності стосується практично всіх сторін життя суспільства. У розвинутих країнах вона постійно перебуває в центрі уваги державних діячів і ділових кіл. Загострення конкурентної боротьби змушує країни постійно шукати нові можливості й резерви для збуту своєї продукції, удосконалювати технологію з метою створення якісних товарів. Практично, це завжди конкуренція з відомими світовими виробниками. Сьогодні не можна розраховувати на те, що знайдеться ринок, недоступний для світових виробників, тому актуальною проблемою сучасної української теорії й практики менеджменту є управління конкурентоспроможністю вітчизняних підприємств через інформаційні технології.

Глобалізація ринку, розвиток технологій, інтеграція господарюючих суб'єктів створюють нові умови конкурентної боротьби в сучасному світі. У сформованих умовах зростає необхідність застосування нових підходів і методів управління конкурентоспроможністю підприємства. Одним з найбільш дієвих підходів є розробка концепції управління конкурентоспроможністю підприємства.

Брак досвіду конкуренції, складна економічна ситуація в державі, світова фінансова криза, невирішеність багатьох методологічних і прикладних проблем управління конкурентоспроможністю підприємства заважає національній економіці отримати ефект від глобалізації світової економічної системи та зовнішньоекономічного співробітництва. Дана проблема загострюється у зв'язку із поглибленням європейських інтеграційних процесів України та зростанням конкуренції не тільки на зовнішніх, але й на внутрішніх ринках.

У цьому контексті особливий інтерес для України має вивчення зарубіжного досвіду підвищення конкурентоспроможності суб'єктів господарювання та

економіки в цілому на основі нових інформаційних технологій, що й зумовлює актуальність дослідження.

Різні аспекти теорії і практики управління конкурентоспроможністю підприємства розглянуті у роботах таких вчених: Ф. Котлера [1], М. Портера [2], М. Мескона [3], А. Томсона, А. Стрікланда [4], Р. Акоффа [5], О. Амоші [6], К. Боумена [7], М. Верескуна [8], Р. Фатхудінова [9], О. Чернеги [10] та інших.

Сьогодні прорив в управлінській практиці забезпечив поширення нових технологій, зокрема інформаційних, що істотно вплинули на ефективність методів роботи компаній.

Питання дослідження можливостей соціально-економічного розвитку на основі нових інформаційних технологій, ціннісних аспектах інформації та її складових, впливу інформації на свідомість людини і процесу утвердження демократії, системного дослідження політологічних аспектів інформаційної сфери висвітлюються у працях таких вчених, як: О. Дубас, М. Заплавська, С. Семенюк, Л. Студілко, М. Анохін, В. Бебик, К. Беляков, В. Білоус, Н. Власенко, В. Горбатенко, Г. Грачов, Л. Землянова, В. Коляденко, Н. Костенко, А. Сіленко, А. Соловійов, О. Соснін, М. Требін, О. Чубукова, Л. Чупрій, Ф. Шарков, В. Щербина, З. Бжезінський, Д. Нейсбіт, А. Кінг, Б. Ланв'є, Д. Плевнико, Е. Шумахер, Дж. Гелбрейт, Е. Гудмен, І. Масуде, Т. Стоуньєр та ін. [11 – 16].

Актуальність і значимість окреслених проблем зумовили вибір теми магістерської роботи, визначили об'єкт і предмет, мету та конкретні завдання дослідження.

Мета кваліфікаційної роботи полягає у розробці, на підставі дослідження та узагальнення досвіду розвитку інформаційних технологій в питаннях конкурентоспроможності на міжнародних ринках, інноваційно-інформаційних технологій для створення конкурентних переваг вітчизняної компанії ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика».

Для досягнення зазначеної мети у кваліфікаційній роботі поставлено такі **завдання:**

- встановити суть та природу поняття інформаційних технологій;

- визначити роль інформаційної складової в розвитку держави;
- з'ясувати значення та вплив інформаційно-інноваційних технологій на розвиток компанії;
- проаналізувати показники конкурентоспроможності економіки України;
- визначити важливість інформаційно-інноваційних технологій у формуванні чинників конкурентоспроможності національної економіки;
- дослідити світову практику забезпечення конкурентоспроможності держави на світових ринках;
- продіагностувати та оцінити конкурентоспроможність ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика»;
- розробити інформаційно-інноваційний механізм підвищення конкурентоспроможності ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика»;
- оцінити ефективність запропонованого інформаційно-інноваційного механізму.

Об'єктом дослідження є процес розвитку інформаційних технологій в економічній сфері.

Предметом дослідження є розвиток інформаційних технологій як чинник конкурентоспроможності компаній на міжнародних ринках (на прикладі ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика»).

Методи дослідження. В якості методів дослідження в кваліфікаційній роботі були використані: теорія наукового пізнання, методологія та загальнонаукові принципи проведення комплексних досліджень. Для визначення суті, природи поняття інформаційних технологій, їх значення в розвитку держави, впливу на конкурентні переваги компанії та країни на міжнародних ринках застосовувались методи порівняльного та системного аналізу, конкретизації, абстрагування, спостереження, а також логічний метод.

Інформаційною основою дослідження слугували: праці вітчизняних та зарубіжних учених, матеріали конференцій та семінарів, присвячених питанням державного регулювання інноваційного розвитку; нормативно-правові документи України з інформатизації; офіційні статистичні та звітні матеріали Державної

служби статистики України, аналітичні та статистичні дані Міністерства економічного розвитку і торгівлі; фінансова, статистична звітність провідних рейтингових та консалтингових агентств; електронні ресурси світової мережі Інтернет й власні аналітичні напрацювання автора.

Новизна отриманих результатів полягає у розробці сучасних шляхів підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на основі застосування інформаційних технологій.

Практичне значення одержаних результатів. Запропоновані інноваційно-інформаційні технології для створення конкурентних переваг компанії ПрАТ «Ужгородська швейна фабрика» можуть бути використані в практичній діяльності цієї компанії та інших вітчизняних суб'єктів господарювання.

Основні положення, узагальнення і висновки кваліфікаційної роботи, зібраний фактичний матеріал можуть бути використані в якості навчального матеріалу в системі вищої освіти України.

Апробація результатів дослідження. З результатами основних положень наукових досліджень магістранта з питань конкурентоспроможності були ознайомлені учасники Міжнародної заочної конференції «Розвиток науки на сучасному етапі» (м. Київ, 22.12.2020 р.) та учасники науково-практичної конференції студентів, аспірантів і молодих вчених «Країни Центрально-Східної Європи в умовах регіоналізації: економічні, політичні та комунікаційні аспекти» (м. Ужгород, 17–18.04. 2021 р.).

Структура і обсяг кваліфікаційної роботи магістра визначається метою і завданнями дослідження. Робота побудована за проблемним принципом і складається із вступу, трьох розділів, висновків та списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг роботи становить ___ сторінок, в т.ч. основного тексту ___ сторінок. Список використаних джерел включає ___ найменування. Робота містить ___ додатків, представлених на ___ сторінках.

Приклад оформлення висновків і рекомендацій

ВИСНОВКИ

У кваліфікаційній роботі магістра здійснено узагальнення науково-теоретичних положень та запропоновано практичні рекомендації з обґрунтування стратегії підвищення фінансової стійкості підприємства. Результати проведеного дослідження дозволили зробити ряд висновків.

1. Проведене дослідження теоретичних засад фінансової стійкості підприємства показало, що не існує єдиного підходу щодо змісту даної категорії. Фінансова стійкість підприємства є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства, що формується у процесі виробничої та фінансово-інвестиційної діяльності.

Визначено, що фінансова стійкість – це узагальнене поняття фінансового стану підприємства, яке відображає здатність підприємства до самоокупності в проведенні фінансової діяльності, уникнення банкрутства, збереження незалежного фінансового стану, що відображає рівновагу пасивів та активів в балансі та вказує на безпечну діяльність інвесторів. Вона характеризується достатньою фінансовою забезпеченістю безперервності основних видів діяльності; фінансовою незалежністю від зовнішніх джерел фінансування; здатністю маневрувати власними коштами; достатнім забезпеченням матеріальних оборотних засобів власними джерелами покриття; станом виробничого потенціалу.

На фінансову стійкість підприємства, як і на будь-яку іншу характеристику фінансового стану підприємства, впливає ціла низка чинників. Запропоновано чинники впливу на фінансову стійкість підприємства класифікувати за визначеними ознаками: за інтенсивністю взаємодії, місцем виникнення, місцем виникнення, характером впливу, терміном використання, способом виявлення, часом дії, ступенем поширення, можливістю виміру впливу, структурою, властивостями явищ та рівнем ієрархії.

2. Узагальнено зарубіжний досвід щодо оцінки фінансової стійкості підприємств. Єдиної системи для визначення фінансового стану не існує. Враховуючи перехід економіки України до міжнародних стандартів фінансової звітності, досліджено зарубіжний досвід трансформаційних процесів щодо управління фінансовим станом підприємств. В країнах з розвинутою ринковою економікою працівники, які не мають бухгалтерську освіту, навчаються читанню бухгалтерських документів, оскільки ці документи написані специфічною мовою. У практиці зарубіжних країн ефект сукупного ризику розглядається, при цьому оцінка платоспроможності проводиться окремо від аналізу фінансової стійкості. Однією з відмінностей є розташування статей в активі та пасиві балансу. Міжнародний бухгалтерський баланс має інше розташування – навпаки: від грошових коштів в касі та на розрахунковому рахунку як найліквідніших до нематеріальних активів і основних засобів як найменш ліквідних. Відповідно формується й пасиви: від короткострокових зобов'язань до власного капіталу. Істотною відмінністю даних балансів можна назвати те, що в бухгалтерському балансі європейського зразка не відображаються непогашені збитки. Також в цьому балансі не відбивається і прострочена дебіторська заборгованість. Найбільш інформативним з трьох показників платоспроможності є проміжний коефіцієнт покриття. Даний коефіцієнт показує, скільки раз ліквідні активи покривають поточні зобов'язання.

Обґрунтовано, що в зарубіжній практиці немає чітко регламентованого набору фінансових коефіцієнтів. Загальноприйнята класифікація фінансових коефіцієнтів відсутня. Найбільш часто вони класифікуються та відображаються за аспектами фінансового стану (ліквідність, платоспроможність, фінансова стійкість, рентабельність, ділова активність), а також за групами користувачів, для яких вони призначаються (для власників, менеджерів, кредиторів). На базі аналізу підходів (трансформаційні, якісні, коефіцієнтні, інтегральні) до фінансового аналізу діяльності підприємств встановлено, що у зарубіжній практиці перевага належить коефіцієнтному аналізу. Це дозволяє аналізувати різні підприємства, незважаючи

на масштаби їх діяльності, визначаючи ефективність і прибутковість господарської діяльності.

3. Розглянуто сучасні підходи підвищення фінансової стійкості підприємства та систематизовано їх особливості, які характеризуються сукупностями кількісних та якісних показників. Запропонована послідовність етапів процесу підвищення фінансової стійкості підприємства. Відповідно до сучасної концепції управління реалізацію цілей і завдань підвищення фінансової стійкості підприємства необхідно вирішувати на двох рівнях: стратегічному та оперативному. Виділення цих рівнів обумовлене необхідністю врахування умов забезпечення фінансово стійкого розвитку підприємства в коротко-, середньо- та довгостроковому періодах.

4. Встановлено, що ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» є одним з великих та сучасніших туристичних комплексів в Україні та найбільшим у Закарпатській області. Його діяльність спрямована на отримання прибутку за рахунок виробничої, комерційної та іншої діяльності, не забороненої законодавством України. Стратегія підвищення фінансової стійкості підприємства на прикладі ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» визначається регіональними особливостями господарської діяльності, і, в першу чергу, наявністю унікальних природно-рекреаційних ресурсів і чинників функціонування суб'єкту господарювання, врахування яких відіграє практично вирішальне значення для визначення напрямів забезпечення його фінансової стійкості.

5. Проведено порівняльний аналіз формування капіталу ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття»: загальна величина капіталу підприємства протягом всього періоду, що аналізується, має тенденцію до зростання; у складі майна підприємства найбільшу питому вагу займають оборотні активи, їх частка має тенденцію до зростання; у структурі оборотних активів найбільшу питому вагу становили ліквідні активи, до складу яких належать дебіторська заборгованість та грошові кошти та їх еквіваленти; частка таких активів у валюті балансу була непостійною протягом досліджуваного періоду часу; серед ліквідних активів найбільшу питому вагу займає дебіторська заборгованість.

Обґрунтовано, що скорочення частки грошових коштів та їх еквівалентів у структурі ліквідних активів ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» протягом досліджуваного періоду свідчить про те, що підприємство не нарощує ліквідність. Загалом величина ліквідних активів підприємства скоротилася протягом досліджуваного часового періоду.

Позикові кошти займають досить вагоме місце в структурі капіталу ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття»: спостерігається постійне зростання обсягу позикового капіталу, а також поточної кредиторської заборгованості.

Встановлено, що чистий прибуток від реалізації продукції ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» зріс у 2018 р. та досяг позитивного значення – 11,3 тис грн., що пояснюється більшими темпами зростання чистого доходу від реалізації продукції в порівнянні з темпами зростання собівартості продукції.

6. Обґрунтовано оцінку фінансової стійкості підприємства (на прикладі ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття»). До основних чинників, що визначають фінансову стійкість ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття», належать фінансова структура капіталу (співвідношення позикових і власних коштів, а також довгострокових і короткострокових джерел коштів) та політика фінансування окремих складових активів (насамперед необоротних активів і запасів).

Правильність прийняття подальших рішень в управлінні ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» залежать від обраної методики оцінки фінансового стану підприємства. Завданням фінансового аналізу є отримання найбільш інформативних параметрів, що дають об'єктивну і повну картину фінансового стану підприємства, його прибутків і збитків, зміна в структурі активів і пасивів, про розрахунки з дебіторами і кредиторами. Для ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» характерним є нестійкий фінансовий стан господарської діяльності.

7. Систематизовано концептуальні засади формування та розвитку стратегії підвищення фінансової стійкості ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття», а саме проранжовано стратегічні та тактичні цілі фінансового менеджменту за ступенем впливу на фінансову стійкість підприємства; обґрунтовано типи політики підвищення фінансової стійкості та інструменти підвищення фінансової стійкості

підприємства для кожного типу політики; охарактеризовано три підходи до фінансування активів: консервативний, помірний і агресивний.

8. Визначено, що ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» знаходиться в нестійкому фінансовому стані, тому має реалізовувати помірну політику підвищення фінансової стійкості. При здійсненні внесків доцільно віддавати перевагу менш ризиковим операціям і тим, які мають найменший термін окупності. Основним стратегічним завданням підвищення фінансової стійкості ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» можуть бути такі заходи: стабілізація фінансового стану шляхом реструктуризації заборгованості, відстрочення платежів, продажу непрофільних активів.

9. Для підвищення фінансової стійкості ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» необхідно вишукувати резерви по збільшенню темпів нагромадження власних джерел, забезпеченню матеріальних оборотних засобів власними джерелами. Крім того, необхідно знаходити найбільш оптимальне співвідношення фінансових ресурсів, при якому підприємство, вільно маневруючи грошовими коштами, здатне шляхом ефективного їх використання забезпечити безперебійний процес виробництва та реалізації продукції, а також витрати по його розширенню та оновленню.

10. Обґрунтовано рекомендації щодо зростання фінансової стійкості ТОВ «Готель «Інтурист-Закарпаття» у короткостроковій, середньостроковій та довгостроковій перспективах.

У короткостроковій перспективі: виявлення внутрішньогосподарських резервів збільшення прибутку за рахунок економного використання грошових коштів; підтримка на підприємстві відповідного матеріально-технічного обладнання та програмного забезпечення для якісного виконання робіт та надання послуг; періодичне проведення заходів щодо підвищення кваліфікації співробітників на підприємстві; розробка для кожного підрозділу підприємства плани витрат на маркетингові та інші цілі.

У середньостроковій перспективі: створення фінансових передумов виконання прогнозованих обсягів діяльності; уникнення недофінансування об'єктів

і недопущення непланового вилучення власних коштів із обігу на капітальні внески; забезпечення здатності оплачувати короткострокові зобов'язання; приділення значної уваги соціальній політиці підприємства (системі матеріального заохочення; поповненню знань фахівців; вивченню досвіду роботи аналогічних підприємств).

У довгостроковій перспективі: комплексне фінансове планування через складання прогнозного балансу активів і пасивів підприємства на кінець планового періоду; визначення структурних змін, які відбудуться за умов виконання фінансового плану; оцінка їх впливу на фінансовий стан підприємства; розрахунок очікуваних показників, за якими оцінюється фінансова стабільність; порівняльний аналіз показників діяльності підприємства за останні 3-5 звітних періодів, з тим щоб запобігти можливому погіршенню його фінансового стану.

**Приклад оформлення списку використаних джерел
(який наводять у кваліфікаційній роботі магістра,
відповідно до ДСТУ 8302:2015)**

КНИГИ	
Однотомні видання	
один автор	<p>Битяк Ю. П. Державна служба в Україні: організаційно-правові засади: монографія. Харків: Право, 2005. 304 с.</p> <p>Краснова М. В. Договори в екологічному праві України: навч. посіб. / Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Київ: Алерта, 2012. 216 с.</p> <p>Кузніченко С. О. Закон України "Про правовий режим надзвичайного стану": наук.-практ. комент. / Одес. держ. ун-т внутр. справ. Харків: Право, 2015. 164 с.</p> <p>Тертишник В. М. Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: із змін. та допов. на 12 берез. 2016 р. 12-ге вид., допов. і переробл. Київ: Правова єдність, 2016. 810 с.</p> <p>Johnson L. K. Bombs, bugs, drugs and thugs: intelligence and America's quest for security. New York; London: New York University Press, 2000. 326 p.</p>
два автори	<p>Васильєв С. В., Ніколенко Л. М. Доказування та докази у господарському процесі України: монографія. Харків: Еспада, 2004. 192 с.</p> <p>Каткова Т. В., Каткова А. Г. Закінчення досудового слідства у кримінальних справах: практ. посіб. Харків: Право, 2011. 136 с.</p> <p>Петришина М. О., Петришин О. А. Міжнародно-правові стандарти у сфері місцевого самоврядування: наук. доп. / Нац. акад. прав. наук України, НДІ держ. буд-ва та місц. самоврядування. Харків: Право, 2016. 44 с. (Серія "Наукові доповіді").</p> <p>Сташис В. В., Бажанов М. И. Преступления против личности в УК УССР и судебной практике. Изд. 2-е, испр. и доп. Харьков: Вища шк., 1987. 216 с.</p>
три автори	<p>Комаров В. В., Світлична Г. О., Удальцова І. В. Окреме провадження: монографія / за ред. В. В. Комарова. Харків: Право, 2011. 312 с.</p> <p>Сичевський В. В., Харитонов Є. І., Олейніков Д. О. Науково-практичний коментар до розділу I Особливої частини Кримінального кодексу України (Злочини проти основ національної безпеки України) / Служба безпеки України. Харків: Право, 2016. 232 с. (Бібліотека слідчого).</p> <p>Helfer M. E., Kempe R. S., Krugman R. D. The battered child. 5th ed. Chicago, IL: University of Chicago Press, 1997. 700 p.</p>
чотири і більше авторів	<p>Прилипко С. М., Ярошенко О. М., Мороз С. В., Малиновська К. А. Укладення трудового договору: теоретико-прикладне дослідження: монографія. Харків: Юрайт, 2013. 288 с.</p>

	<p>Колективні політичні права і свободи людини та громадянина в Україні: проблеми теорії та практики: монографія / Є. І. Григоренко та ін.; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. Харків: [б. в.], 2013. 352 с.</p> <p>Постклассическая онтология права: монография / С. И. Максимов и др.; С.-Петерб. гос. ун-т; общ. ред. И. Л. Честнов. Санкт-Петербург: Алетейя, 2016. 688 с. (Толкование источников права).</p> <p>The mutual fund industry: Competition and investor welfare / R. G. Hubbard et. al. New York, NY: Columbia University Press, 2010. 256 p.</p>
автор(и) та редактор(и)/ упорядник(и)	<p>Гель А. П., Семаков Г. С., Яковець І. С. Кримінально-виконавче право України: навч. посіб. / ред. А. Х. Степанюк. Київ: Юрінком Інтер, 2008. 624 с.</p> <p>Грошевий Ю. М. Вибрані праці / упоряд.: О. В. Капліна, В. І. Маринів. Харків: Право, 2011. 656 с.</p> <p>Петрик О. І. Шлях до цінової стабільності: світовий досвід і перспективи для України: монографія / відп. ред. В. М. Геєць. Київ: УБСНБУ, 2008. 369 с.</p> <p>Plath S. The unabridged journals / ed. K. V. Kukil. New York, NY: Anchor, 2000. 680 p.</p>
автор(и) та перекладач(і)	<p>Беккариа Ч. О преступлениях и наказаниях / вступ. ст. Н. И. Панова; пер. с итал. М. М. Исаев. Киев: Ин Юре, 2014. 240 с. (Памятники правовой мысли).</p> <p>ПитерсТ., УотерменР. В поисках эффективного управления (опыт лучших компаний) / ред. Л. И. Евенко; пер.: Д. Васильев, В. Зотов. Москва: Прогресс, 1986. 424 с.</p> <p>Laplace P. S. A philosophical essay on probabilities / trans.: F. W. Truscott, F. L. Emory. Original work published 1814. New York, NY: Dover, 1951. 196 p.</p>
без автора	<p>Галузева економічна політика держави: проблеми правового забезпечення: колект. моногр. / за наук.ред. Д. В. Задихайла. Харків: Юрайт, 2013. 520 с. (Серія "Наукові праці кафедри господарського права Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого"; т. 1).</p> <p>Конституція України: наук.-практ. комент. / редкол.: В. Я. Тацій (голова) та ін. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2012. 1128 с.</p> <p>Настільна книга детектива, прокурора, судді: коментар антикорупційного законодавства / ред. М. І. Хавронюк. Київ: Дакор, 2016. 496 с.</p> <p>Політологічний енциклопедичний словник / упоряд. В. П. Горбатенко. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ: Генеза, 2004. 736 с.</p> <p>Правове виховання в сучасній Україні: монографія / за заг. ред.: В. Я. Тацій, А. П. Гетьман, О. Г. Данильян. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2013. 440 с.</p> <p>Протидія терористичній діяльності: міжнародний досвід і його актуальність для України: матеріали міжнар. наук.-практ. конф., 30 верес. 2016 р. Київ: Нац. акад. прокуратури України. 2016. 432 с.</p> <p>Twenty-four hours a day. Miami, FL: BN Publishing, 2010. 400 p.</p>

Багатотомні видання	
	<p>Велика українська юридична енциклопедія: у 20 т. / Нац. акад. прав. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького НАН України, Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. 848 с.</p> <p>Енциклопедія історії України: у 10 т. / НАН України, Ін-т історії України. Київ: Наук. думка, 2005. Т. 9. 944 с.</p> <p>Кримінальне право України. Загальна частина: підручник: у 2 т. / за ред.: В. В. Сташис, В. Я. Тацій. 4-те вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2010. Т. 1. 456 с.</p> <p>Кучерявенко Н. П. Курс податкового права: в 6 т. Харків: Право, 2007. Т. 4: Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.</p> <p>Науково-практичний коментар Кримінального процесуального кодексу України: у 4 т. / ред. О. В. Стовба. Харків: Апостиль, 2015. Т. 2. 329 с.</p> <p>Правова система України: історія, стан та перспективи: у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків: Право, 2009. Т. 2: Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с.</p>
ІНШІ ВИДАННЯ	
автореферати дисертацій	<p>Кравчук В. М. Припинення корпоративних правовідносин в господарських товариствах: автореф. дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.03 / Нац. юрид. акад. України ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2010. 36 с.</p> <p>Лісов О. С. Новітня вітчизняна історіографія створення та діяльності розвідки і контррозвідки України у 1917–1991 роках: автореф. дис. ... канд. іст. наук: 20.02.22 / Нац. ун-т оборони України ім. Івана Черняхівського. Київ, 2017. 20 с.</p>
дисертації	<p>Сокурєнко В. В. Публічне адміністрування сферою оборони в Україні: дис. ... д-ра юрид. наук: 12.00.07 / Нац. акад. внутр. справ. Київ, 2016. 573 с.</p> <p>Костенко В. О. Економіко-правове забезпечення використання та охорони земель: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.06 / Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого. Харків, 2015. 183 с.</p> <p>Bryant V.D. A sequentially articulated experiment to compare two instructional software input infrastructures: Doctoral dissertation / University at Albany. Albany, NY, 1998. 150 p.</p>
архівні документи	<p>Лист Голови Співки «Чорнобиль» Г. Ф. Лепіна на ім'я Голови Ради Міністрів УРСР В. А. Масола щодо реєстрації Статуту Співки та сторінки Статуту. 14 грудня 1989 р. ЦДАГО України (Центр. держ. архів громад. об'єднань України). Ф. 1. Оп. 32. Спр. 2612. Арк. 63, 64, 64 зв., 71.</p> <p>Матеріали Ради Народних комісарів Української Народної Республіки. ЦДАВО України (Центр. держ. архів вищ. органів влади та упр. України). Ф. 1061. Оп. 1. Спр. 8–12. Копія; Ф. 1063. Оп. 3. Спр. 1–3.</p> <p>Наукове товариство ім. Шевченка. Львів. наук. б-ка ім. В. Стефаника НАН України. Ф. 1. Оп. 1. Спр. 78. Арк. 1–7.</p>
патенти	<p>Люмінісцентний матеріал: пат. 25742 Україна: МПК6 C09K11/00, G01T1/28, G 21H3/00. No 200701472; заявл. 12.02.07; опубл. 27.08.07, Бюл. No 13. 4 с.</p>

	Спосіб лікування синдрому дефіциту уваги та гіперактивності у дітей: пат. 76509 Україна. No 2004042416; заявл. 01.04.2004; опубл. 01.08.2006, Бюл. No 8 (кн. 1). 120 с.
препринти	Панасюк М. І., Скорбун А. Д., Сплошной Б. М. Про точність визначення активності твердих радіоактивних відходів гамма-методами. Чорнобиль: Ін-т з проблем безпеки АЕС НАН України, 2006. 7, [1] с. (Препринт / НАН України, Ін-т проблем безпеки АЕС; 06-1). Шиляев Б. А., Воеводин В. Н. Расчеты параметров радиационного повреждения материалов нейтронами источника ННЦ ХФТИ / ANL USA с подкритической сборкой, управляемой ускорителем электронов. Харьков: ННЦ ХФТИ, 2006. 19 с.: ил., табл. (Препринт / НАН Украины, Нац. науч. центр «Харьк. физ.-техн. ин-т»; ХФТИ 2006-4).
стандарти	ДСТУ 7152:2010. Видання. Оформлення публікацій у журналах і збірниках. [Чинний від 2010-02-18]. Вид. офіц. Київ, 2010. 16 с. (Інформація та документація). ДСТУ ISO 6107-1:2004. Якість води. Словник термінів. Частина 1 (ISO 6107- 1:1996, IDT). [Чинний від 2005-04-01]. Вид. офіц. Київ: Держспоживстандарт України, 2006. 181 с. ДСТУ 3582:2013. Бібліографічний опис. Скорочення слів і словосполучень українською мовою. Загальні вимоги та правила (ISO 4:1984, NEQ; ISO 832:1994, NEQ). [На заміну ДСТУ 3582-97; чинний від 2013-08-22]. Вид. офіц. Київ: Мінекономрозвитку України, 2014. 15 с. (Інформація та документація).
бібліографічні покажчики	Володимир Володимирович Сташис: (до 85-річчя від дня народж. та 60-річчя наук.-пед. і громад. діяльності) / Нац. акад. прав. наук України; упоряд.: В. І. Борисов, В. І. Тютюгін, Л. М. Демидова. Харків: Право, 2010. 108 с. (Біографія і бібліографія вчених-правознавців). Лисодед О. В. Бібліографічний довідник з кримінології (1992–2002) / ред. О. Г. Кальман. Харків: Одиссей, 2003. 128 с. Систематизований покажчик матеріалів з питань адміністративної реформи, опублікованих у Віснику Національної академії державного управління за 1997–2005 роки / Нац. акад. держ. упр. при Президентові України; уклад.: О. О. Бабінова, О. Г. Белінська. Київ: Вид-во НАДУ, 2006. 11 с.
каталоги	Горницкая И. П. Каталог растений для работ по фитодизайну / Донец. ботан. сад НАН Украины. Донецк: Лебедь, 2005. 228 с. Історико-правова спадщина України: кат. вист. / Харків. держ. наук. б-ка ім. В. Г. Короленка; уклад.: Л. І. Романова, О. В. Земляніщина. Харків, 1996. 64 с. Пам'ятки історії та мистецтва Львівської області: кат.-довід. / авт.-упоряд.: М. Зобків та ін.; Упр. культури Львів. облдержадмін., Львів. іст. музей. Львів: Новий час, 2003. 160 с.
ЧАСТИНА ВИДАННЯ	
розділ книги	Борисова В. И. Право частной собственности в системе социально- экономических прав и свобод граждан и пути его реализации. Харьковская цивилистическая школа: право

	<p>собственности: монографія / ред. И. В. Спасибо- Фатеева. Харьков: Право, 2012. Разд. 3, гл. 1. С. 87–99.</p> <p>Даньшин І. М. Злочини проти громадського порядку та моральності. Кримінологія. Загальна та Особлива частини: підручник / ред. В. В. Голіна. 2-ге вид., переробл. і допов. Харків: Право, 2009. Розд. 15. С. 138–145.</p> <p>Таций В. Я. Повертаючись до питання боротьби зі злочинами у сфері приватизації. Таций В. Я. Вибрані статті, виступи, інтерв'ю. Харків: Право, 2010. С. 221–229.</p> <p>Хряпінський П. Кримінально-правові засоби заохочення у публічному праві України. Правовий вплив на неправомірну поведінку: актуальні грані: монографія / за ред.: О. В. Козаченко, Є. Л. Стрельцов. Миколаїв: Іліон, 2016. С. 87–109.</p> <p>O'Neil J. M., Egan J. Men's and women's gender role journeys: A metaphor for healing, transition, and transformation. Gender issues across the life cycle / Ed. B. R. Wainrib. New York, NY: Springer, 1992. P. 107–123.</p>
тези, доповідь	<p>Боднар Т. В. Договір про закупівлю: особливості укладання і забезпечення.</p> <p>Актуальні проблеми приватного права: договір як правова форма регулювання приватних відносин: матеріали наук.-практ. конф., присвяч. 95-й річниці з дня народж. В. П. Маслова (Харків, 17 лют. 2017 р.). Харків: Право, 2017. С. 7–9.</p> <p>Данильян О. Г., Дьобань О. П. Досвід удосконалення органів державної влади в європейських країнах та можливості його використання в Україні. Проблеми розбудови державності та народовладдя в Україні: матеріали ХХІІ Харків. політолог. читань (м. Харків, 21 трав. 2009 р.). Харків, 2009. С. 47–49.</p> <p>Шаповал В. Свобода та "природні права" людини як основа людського виміру права. Антропология права: філософський та юридичний виміри (стан, проблеми, перспективи): матеріали першого всеукр. круглого столу, м. Львів, 16–17 верес. 2005 р. Львів: Край, 2006. С. 286–295.</p> <p>Wu C. K., Makhlof M. M. Predicting the response of Aluminium casting alloys to heat treatment. Light Metals 2011: Proceedings of the technical sessions presented by the TMS Aluminium Committee at the TMS 2011 Annual Meeting & Exhibition, San Diego, California, USA, 27 February – 3 March, 2011. Hoboken, NJ: Wiley, 2011. P. 834–836.</p>
стаття з довідкового видання	<p>Баулін Ю. В. Обставини, що виключають злочинність діяння. Великий енциклопедичний юридичний словник / ред. Ю. С. Шемшученко. Київ: Юрид. думка, 2007. С. 550.</p> <p>Гончаренко В. Д. Повне зібрання законів Російської імперії. Велика українська юридична енциклопедія. Харків: Право, 2016. Т. 1: Історія держави і права України. С. 573–574.</p> <p>Ріяка В. О. Декларація митна. Юридична енциклопедія. Київ: Укр. енцикл., 1998. Т. 2. С. 29.</p> <p>Bergmann P. G. Relativity. The New Encyclopedia Britannica. Chicago, IL: Encyclopedia Britannica, 1993. Vol. 26. P. 501–508.</p>
стаття з продовжуваного видання	<p>Гетьман А. П., Лозо В. І. Державно-правові проблеми подолання екологічної кризи в епоху глобалізації. Проблеми законності. Харків. 2013. Вип. 123. С. 65–77.</p>

	<p>Данильян О. Г., Петришин О. В. Проблема взаємовпливу правового виховання державотворчого процесу: українські реалії. Вісник Національної академії правових наук України. Харків, 2010. № 2. С. 28–39.</p> <p>Семенюк О. Г. Заходи безпеки в системі охорони державної таємниці. Держава і право. Юридичні науки. Київ, 2016. Вип. 72. С. 152–166.</p>
стаття з періодичного видання (журнал, газета)	<p>Кулак Н. В. Актуальні питання правового статусу добровольчих формувань в Україні. Часопис Київського університету права. 2016. № 4. С. 84–88.</p> <p>Петришин О., Серьогіна С. Змішана республіканська форма державного правління: питання теорії та практики. ПравоУкраїни. 2009. № 10. С. 57–60.</p> <p>Benjamin A. C. The ethics of scholarship: A discussion of problems that arise in its application. Journal of Higher Education. 1960. Vol. 31, No. 9. P. 471–480.</p> <p>Середа М. Мирні зібрання: практика адмін. судів 2015 р. Юридичний вісник України. 2016. 12–18 лют. (№ 6). С. 5.</p> <p>Тацій В. Я., Тютюгін В. І., Пономаренко Ю. А. Виклики сучасності і кримінальне право. Голос України. 2016. 29 січ. (№ 16). С. 6–7.</p> <p>Itzkoff D. A touch for funny bones and earlobes. New York Times. 2010. March 31. P. C1.</p>
рецензії	<p>Биков О. Нагальність оптимального міжнародно-правового врегулювання глобальних біоетичних проблем сучасності. Віче. 2016. № 1/2. С. 20–21. Рец. на кн.: Третьякова В. Г. Міжнародно-правове регулювання глобальних біоетичних проблем: монографія. Київ: Кондор, 2013. 407 с.</p> <p>Драч О. О. [Рецензія]. Український історичний журнал, 2016. № 1. С. 217–219. Рец. на кн.: Темченко А. І. Традиційні мантичні практики: архаїка знакової системи. Черкаси: ІнтралігаTOP, 2015. 112 с.</p> <p>Csikos R., Garcia E., Worley R. Book Reviews. Journal of Criminal Justice Education. 2010. Vol. 21, No. 1. P. 93–99. Review of the book: Beck E., Britto S., Andrews A. In the shadow of death: Restorative justice and death row families. Oxford, NY: Oxford University Press, 2007. 336 p.</p>
ЕЛЕКТРОННІ РЕСУРСИ	
<p>Аналіз стану здійснення судочинства в 2015 році (за даними судової статистики). URL: http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/(documents)/D7F9F72E78DA88ECC2257F730036F282 (дата звернення: 17.03.2017).</p> <p>Гетьман С. А. Підзаконні нормативно-правові акти органів виконавчої влади України та іноземних держав: порівняльна характеристика. Теорія і практика правознавства: електрон. наук. фахове вид. 2016. Вип. 1 (9). URL: http://tlaw.nlu.edu.ua/article/view/66302 (дата звернення: 17.06.2016).</p> <p>Оболенцев В. Ф. Базові засади системного аналізу злочинності та віктимізації в Україні: монографія. Харків; Костянтинівка, Сектор "С" АТО: Юрайт, 2016. 116 с. URL: http://dspace.nulau.edu.ua/bitstream/123456789/12015/1/Obolencev_2016_mon.pdf (дата звернення: 17.03.2017).</p> <p>Colletta L. Political satire and postmodern irony in the age of Stephen Colbert and Jon Stewart. Journal of Popular Culture. 2009. Vol. 42, No. 5. P. 856–874. DOI: 10.1111/j.1540-5931.2009.00711.x.</p>	

Feminism. Encyclopædia Britannica online. URL: <http://www.britannica.com/EBchecked/topic/724633/feminism>.

Trammell A. Magic: The gathering in material and virtual space: An ethnographic approach toward understanding players who dislike online play. *Meaningful Play 2010*: October 21–23, 2010, East Lansing, MI. URL: http://meaningfulplay.msu.edu/proceedings2010/mp2010_paper_42.pdf (Last accessed: 17.03.2017).

КарнаухБ. П. Тлумаченнядоговору: короткий нарисізнаднаціональної ітранснаціональної точокзору. *Проблеми законності*. 2016. Вип. 135. С. 39–51. DOI: <http://dx.doi.org/10.21564/2414-990x.135.83852>

ЗАКОНОДАВЧІ ТА НОРМАТИВНІ ДОКУМЕНТИ

Конституція України: станом на 1 верес. 2016 р.: відповідає офіц. тексту. Харків: Право, 2016. 82 с.

Конституційний Суд України: рішення, висновки / відп. ред. А.С.Головін; уклад.: К. О. Пігнаста, О. І. Кравченко. Київ: Логос, 2011. Кн. 10. 431 с.

Правова основа діяльності органів державної влади: зб. нормат. актів / упоряд. П. М. Любченко. Харків: ФІНН, 2010. 303 с.

Національна доктрина розвитку освіти: затв. Указом Президента України від 17.04.2002 р. No 347. *Освіта*. 2002. 24 квіт. (No 14). С. 2–4.

Про правовий режим воєнного стану: Закон України від 12.05.2015 р. No 389- VIII. *Голос України*. 2015. 10 черв. (No 101). С. 4.

Інструкція про призначення та проведення судових експертиз та експертних досліджень: затв. наказом М-ва юстиції України від 08.10.1998 р. No 53/5 (у ред. наказу від 26.12.2012 р. No 1950/5). *Офіційний вісник України*. 2013. No 3. Ст. 91.

Кримінальний кодекс України: Закон України від 05.04.2001 р. No2341-III. *Відомості Верховної Ради України*. 2001. No 25–26. Ст. 131.

Про порядок класифікації надзвичайних ситуацій: постанова Каб. Міністрів України від 15.06.1998 р. No 1099. *Офіційний вісник України*. 1998. No 28. Ст. 1062.

Про запобігання корупції: Закон України від 14.10.2014 р. No 1700-VII. Дата оновлення: 12.03.2017. URL: <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/1700-18/page> (дата звернення: 17.03.2017).

Про ратифікацію Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони: Закон України від 16.09.2014 р. No 1678-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1678-18> (дата звернення: 17.03.2017).

Проект Закону про внесення змін до Податкового кодексу України щодо забезпечення збалансованості бюджетних надходжень у 2017 році: від 15.09.2016 р. No 5132. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60035 (дата звернення: 17.03.2017).

Ухвала апеляційного суду Полтавської області від 27 серпня 2014 р., судова справа No 551/818/14-к. URL: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41131992#> (дата звернення: 17.06.2016).

Case of Benham v. The United Kingdom (Application no. 19380/92): Judgment European Court of Human Rights, 10 June 1996. URL: <http://hudoc.echr.coe.int/eng?i=001-57990> (Last accessed: 17.03.2017).

Приклад відгуку наукового керівника

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»**

Факультет історії та міжнародних відносин

Кафедра бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

Відгук керівника кваліфікаційної роботи магістра

Студент: Гриненко Катерина Іванівна

Тема роботи: Формування чинників конкурентоспроможності підприємства на основі інформаційних технологій

Спеціальність і група: 073 «Менеджмент» (освітня програма «Бізнес-адміністрування»)

Сьогодні конкурентоспроможність фірми, її позиції на ринку, імідж залежать від багатьох чинників. Це і технології, інновації, підбір персоналу тощо. Однак, у сьогоднішньому глобалізованому світі виграє той, хто володіє інформацією і про технології, і про інновації, і про інноваційні бізнес-технології.

Питанням впливу інформаційних технологій на конкурентоспроможність як окремих підприємств, так і економіки цілої країни приділено досить уваги як зарубіжними, так і українськими вченими. Існують різні підходи до визначення поняття "інформаційні, інформаційно-інноваційні технології". Студенткою зроблено спробу узагальнити наявні матеріали, систематизувати їх та зробити власні висновки і пропозиції.

Зазначене і зумовлює новизну постановки і розробки питання, що стало предметом дослідження магістерської роботи.

Випускна кваліфікаційна робота магістра складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури, додатків та резюме англійською мовою. Вона містить 133 сторінки, з яких 121 – основний текст, список використаних джерел та літератури із 116 найменувань і 5 додатків.

План кваліфікаційної роботи магістра дає можливість розкрити зміст роботи. На думку керівника, випускниця в цілому домоглася виконання поставленої мети. Робота є конкретним студентським дослідженням, яке відповідає вимогам вузівської науки.

У вступі обґрунтовано актуальність кваліфікаційного дослідження, визначено його мету, завдання, об'єкт та предмет, а також перераховано методи, які використовувалися дипломанткою при підготовці роботи, висвітлено вивченість теми, практичне значення одержаних результатів та їх апробація.

В першому розділі охарактеризовано сутність інформаційних технологій як складових розвитку держави та суб'єктів господарської діяльності.

Досліджуючи у другому розділі вплив інформаційних технологій на конкурентоспроможність національної економіки, випускниця, використовуючи матеріали світових рейтингових інституцій, проаналізувала конкурентоспроможність економіки України в світовому вимірі та довела, що низькі показники країни викликані чи не в першу чергу її відставанням в інформаційних технологіях.

В третьому розділі досліджено конкурентоспроможність корпорації «___» та на підставі світового досвіду розроблено інформаційно-інноваційний механізм підвищення конкурентоспроможності фірми. Також здійснена оцінка ефективності запропонованого механізму та впровадження інноваційних бізнес-моделей в корпорації.

Сформульовані за розділами та загальні висновки стосуються реальних проблем розвитку української економіки в цілому та окремих підприємств і корпорацій в частині відставання в інформаційних технологіях та, як наслідок, неконкурентоздатності в міжнародному бізнесі.

При підготовці кваліфікаційної роботи дипломанткою використана досить велика кількість джерел, в т. ч. іноземною мовою.

При проведенні кваліфікаційного дослідження студентка працювала ритмічно, не відхилялася від плану виконання завдань, вчасно реагувала на зауваження керівника.

В роботі, поряд з оновленими статистичними даними та звітами міжнародних рейтингових агенцій, використовувалися і дещо застарілі, однак вони суттєво не викривляли реальний стан речей та не впливали на правильність висновків.

Робота може бути допущена до захисту.

**Керівник кваліфікаційної роботи
магістра**

_____ (підпис)

_____ (наукова ступінь, звання, прізвище та ініціали)

«___» _____ 202__ року

Приклад рецензії на кваліфікаційну роботу магістра

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»
Факультет історії та міжнародних відносин
Кафедра бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту

Рецензія на кваліфікаційну роботу магістра

Гриненко Катерина Іванівна

(прізвище, ім'я, по батькові)

Тема: Формування чинників конкурентоспроможності в міжнародному бізнесі на основі інформаційних технологій

Спеціальність і група: 073 «Менеджмент» (освітня програма «Бізнес-адміністрування»)

Актуальність теми. Конкурентоспроможність ринкових суб'єктів господарювання є основою конкурентоспроможності економіки країни, яка розглядається на національному та глобальному рівнях. Держава, розробивши та впровадивши інноваційні моделі, форми, методи і принципи управління та функціонування на макrorівні, зможе брати участь у формування глобальної пропозиції, у задоволенні глобального попиту, у розподілі глобального доходу та у глобальному відтворювальному процесі.

В умовах ринкової економіки досягти конкурентних переваг підприємством можна за рахунок випуску конкурентоспроможної продукції, освоєння підприємствами інноваційних техніки й технологій, застосування інноваційних форм і методів управління діяльністю суб'єкта господарювання. Зазначене можливе, в першу чергу, за рахунок активного використання інформаційних технологій як на національному рівні, так і на рівні окремих суб'єктів господарювання. Зазначеним і диктується актуальність дослідження.

Наукова та прикладна цінність магістерської роботи. В роботі зроблено спробу, з урахуванням прогалів в наукових дослідженнях, систематизувати та узагальнити визначення понять «інформаційні технології», «інформаційно-інноваційні технології», дослідити їх вплив на формування конкурентоспроможності окремих підприємств та національної економіки.

Практична спрямованість дослідження. Полягає в розробці, на прикладі конкретної компанії, формування конкурентних переваг за допомогою інформаційних технологій та здійснено оцінку їх ефективності.

Новизна одержаних результатів. Автором запропоновано варіанти розробки сучасних шляхів підвищення конкурентоспроможності вітчизняних підприємств на основі застосування інформаційних технологій.

Аналіз недоліків (зауважень) Робота дещо перенасичена викладками світових рейтингових агентств. В ній присутні висновки, які носять досить узагальнений характер. Однак, значені недоліки не зменшують вагомості дослідження, яке виконано на хорошому рівні.

Рекомендована оцінка «А», «відмінно» – 93 бали.

«___» _____ 20__ р.

Рецензент _____

(наукова ступінь, звання, прізвище, ім'я, по батькові)

(місце роботи, посада)

М.П.

Приклад оформлення подання Голові Екзаменаційної комісії

ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
«УЖГОРОДСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

ПОДАННЯ
ГОЛОВІ ЕКЗАМЕНАЦІЙНОЇ КОМІСІЇ
ЩОДО ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО РОБОТИ

Направляється студент Іванчук Н.І. до захисту кваліфікаційної роботи за
(прізвище та ініціали)

Спеціальністю 073 «Менеджмент» (освітня програма «Бізнес-адміністрування»)

на тему: «Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційних проектів»

(назва теми)

Кваліфікаційна робота і рецензія додаються.

Декан факультету

_____ (підпис)

Довідка про успішність

Іванчук Н.І. за період навчання в інституті, на факультеті, у відділенні
(прізвище та ініціали)

_____ з 20__ року до 20__ року повністю виконав (ла) навчальний план за напрямом підготовки, спеціальністю з таким розподілом оцінок за:

національною шкалою: відмінно ___%, добре ___%, задовільно ___%;
шкалою ECTS: А ___%; В ___%; С ___%; D ___%; E ___%.

Секретар факультету

_____ (підпис) _____ (прізвище та ініціали)

Висновок керівника кваліфікаційної роботи

Студентка Іванчук Н.І. підготувала кваліфікаційну роботу «Венчурний капітал як джерело фінансування інноваційних проектів», яка оформлена у відповідності з діючими вимогами та методичними рекомендаціями.

Магістерська робота складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку літератури та додатків. Вона містить 122 сторінки, з яких 104 – основний текст, список використаних джерел та літератури із 123 найменувань та 8 додатків.

У вступі обґрунтовано актуальність дослідження, визначено його мету, завдання, об'єкт та предмет, а також перераховано методи, які

використовувалися дипломаткою при підготовці роботи та висвітлено вивченість теми. Визначено наукову новизна, практичне значення дослідження та його апробацію.

В першому розділі охарактеризовано сутність венчурного бізнесу, проаналізовано етапи його становлення в країнах з різним ступенем розвитку національних економік.

У другому розділі досліджено переваги та недоліки венчурного бізнесу, його роль в інноваційних процесах.

В третьому розділі досліджені проблеми та перспективи розвитку венчурного бізнесу в Україні на прикладі діяльності венчурного підприємства ПАТ «Будівельна корпорація Індіго».

Сформульовані в роботі висновки стосуються ролі та місця венчурного фінансування інноваційної діяльності в розвинених країнах та реальних проблем розвитку венчурного бізнесу в Україні.

При підготовці кваліфікаційної роботи дипломаткою використана достатня кількість джерел, однак не приділено відповідної уваги літературі іноземною мовою.

При проведенні дослідження студентка працювала досить ритмічно, загалом не відхилялася від плану виконання завдань, прислухалася до порад керівника.

Не дивлячись на згадані недоліки, робота може бути допущена до захисту.

Керівник роботи _____
(підпис) (прізвище, ініціали)

“ ”

_____ 201__ року

Висновок кафедри про кваліфікаційну роботу

Кваліфікаційну роботу розглянуто. Студентка Іванчук Н.І.
(прізвище та ініціали)
допускається до захисту даної роботи в Екзаменаційній комісії.

Завідувачка кафедри **бізнес-адміністрування, маркетингу та менеджменту**
(назва)

(підпис)

Дюгованець О.М
(прізвище та ініціали)

“ ”

_____ 202__ року

Гарнітура Times New Roman.
Формат 60×84/16. Ум.друк.арк. 4,41.
Зам. № 24. Наклад 100 прим.

Віддруковано у редакційно-видавничому відділі
видавництва УжНУ «Говерла».

88015, м. Ужгород, вул. Заньковецької, 89.

E-mail: dep-editors@uzhnu.edu.ua

Видавництво УжНУ «Говерла»

88000, м. Ужгород, вул. Капітульна, 18.

*Свідоцтво про внесення до державного реєстру видавців,
виготавників і розповсюджувачів продукції
Серія 3т № 32 від 31 травня 2006 року*